

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

**Česká
zemědělská
univerzita
v Praze**

Distanční text a jeho tvorba na zvolené téma

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Schönová

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Smékalová Ph.D. et Ph.D.

2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Schönová

Specializace v pedagogice
Poradenství v odborném vzdělávání

Název práce

Distanční text a jeho tvorba na zvolené téma

Název anglicky

Distance text and its creation on a chosen topic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je popsat problematiku tvorby distančního textu a vytvořit distanční text, který bude sloužit k přípravě osob na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce plavidla při Státní plavební správě.

Metodika

1. Studium vybrané problematiky v dostupných informačních zdrojích a průběžné konzultace s vedoucí práce.
2. Vymezení terminologie a deskripce teoretických východisek.
3. Vymezení předmětu: Teoretická část bude shrnovat pravidla tvorby distančního textu a jeho význam. Praktická část bude naplněna vytvořením distančního textu „Pravidla plavebního provozu pro budoucí vůdce plavidel“.
4. Vyvození závěru, soupis literatury, korekce formálních a stylistických náležitostí.

Harmonogram zpracování: Kompletní pracovní verzi práce odevzdat vedoucí práce do konce února 2022 (kombinovaní studenti). Finální verzi práce odevzdat na studijní oddělení do konce března 2022.

Doporučený rozsah práce

dle pravidel pro psaní bakalářské práce

Klíčová slova

Distanční text, vzdělávání dospělých, vůdce plavidla, Státní plavební správa

---

Doporučené zdroje informací

- ŘÍHA, Milan, MACHART, David a MAŘÍK, Milan. Vůdce rekreačního plavidla, vůdce malého plavidla. 14. vydání. Praha: Námořní akademie České republiky s.r.o., 2020. 185 stran. ISBN 978-80-87103-48-7.
- SLAVÍK, Milan a ZOUNKOVÁ, Jana. Poradenství: textová studijní opora. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2014. 47 s. ISBN 978-80-213-2482-4.
- ŠERÁK, Michal a DVOŘÁKOVÁ, Miroslava. Kapitoly z teorie a praxe vzdělávání dospělých. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Institut vzdělávání a poradenství, 2009. 138 s. ISBN 978-80-213-2001-7.
- ZLÁMALOVÁ, Helena. Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. 144 s. ISBN 978-80-86723-56-3.
- ZLÁMALOVÁ, Helena. Příručka pro autory distančních vzdělávacích opor: jak tvořit distanční studijní text. Vyd. 1. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, Národní centrum distančního vzdělávání, 2006. 67 s. ISBN 80-86302-39-3.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – IVP

Vedoucí práce

PhDr. Lucie Smékalová, Ph.D. et Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Elektronicky schváleno dne 27. 5. 2021

PhDr. Lucie Smékalová, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 5. 2021

Ing. Karel Němejc, Ph.D.

Pověřený ředitel

V Praze dne 28. 11. 2021

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Distanční text a jeho tvorba na zvolené téma

vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědoma že, na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 4.3.2022

.....

(podpis autora práce)

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala mé vedoucí práce PhDr. Lucii Smékalové, Ph.D. et Ph.D. za její individuální přístup, vstřícnost a důležité rady. Díky jejímu přístupu byla moje motivace posílena a tím jsem se k psaní mé práce ráda vracela.

Velké díky patří mému partnerovi, který mi byl větší podporou, než jsem si myslela, že může být. Právě jemu vděčím za to, že jsem ve studiu pokračovala až tak daleko, že jsem napsala tuto práci. Bez jeho podpory by se tak zcela jistě nestalo.

Také bych chtěla poděkovat všem svým blízkým. Myslím tím rodinu, přátele i kolegy, kteří mě v průběhu studia neustále podporovali a věřili mi.

Všem těmto lidem patří mé velké „Díky“.

Abstrakt

Cílem mé bakalářské práce na téma „Distanční text a jeho tvorba na zvolené téma“, bylo vytvořit distanční text, pomocí kterého se zájemci připraví na úspěšné absolvování zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla při Státní plavební správě.

Pro tvorbu textu bylo zapotřebí nastudovat teoretické znalosti o distanční formě vzdělávání, kde se právě distanční texty využívají. Dále bylo zásadní nastudovat teorii o tvorbě samotného distančního textu.

Svou práci jsem rozdělila na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části mé bakalářské práce jsem se věnovala distanční formě vzdělávání a teoretické tvorbě distančního textu. Praktická část byla naplněna vytvořením distančního textu „Pravidla plavebního provozu pro budoucí vůdce plavidel“, který bude sloužit k přípravě na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla. Text jsem tvořila na základě nastudovaných teoretických znalostí, ale i na základě vlastních zkušeností.

Na danou zkoušku způsobilosti jsem se také připravovala a úspěšně jsem jí absolvovala a již několik let jsem aktivním vůdcem malého plavidla. Distanční text, který jsem vytvořila, vnímám jako přínosný, protože mi není známo, že by pro tyto účely již distanční text existoval.

Klíčová slova

Distanční text, vzdělávání dospělých, vůdce plavidla, Státní plavební správa

Abstract

The aim of my bachelor thesis on the topic: Distance text and its creation on the chosen topic was to create a distance text, which will help students prepare to pass the exam for the vessel leaders at the State Navigation Administration.

For the creation of the text, it was necessary to study theoretical knowledge about the distance form of education where distance texts are used. It was also necessary to study the theory of the creation of a distance text.

I divided the bachelor thesis into two parts, theoretical and practical. In the theoretical part I focused on the distance form of education and the theoretical creation of the distance text. In the practical part I was created distance text on topic: Rules of sailing operation for future vessel leaders which will be used for preparation for successful pass the exam for the small vessel leaders. The text was created based on the theoretical knowledge and my own experiences.

I also prepared for the mentioned exam, and I successfully passed it. I'm an active small vessel leader for several years. This distance text will be definitely useful, because I don't know that there is any distance text on this topic.

Keywords

Distance text, adult education, vessel leader, State Navigation Administration

Obsah

ÚVOD.....	10
TEORETICKÁ ČÁST	11
Cíl a metodika.....	11
Formy vzdělávání	12
Distanční vzdělávání.....	12
Principy.....	14
Výhody a nevýhody distančního vzdělávání	15
Historie distančního vzdělávání.....	16
Studijní opory	18
Textové opory	19
Audiovizuální opory	19
eLearningové nástroje.....	20
Distanční text.....	21
Specifika distančního textu	22
Ukázka distančního textu.....	23
Ukázka 1 – Distanční text (viz. další strana).....	23
Vstupní informace pro tvorbu distančního textu	26
Vymezení a formulace učebních cílů.....	26
Ukázka 2 – vymezení a formulace učebních cílů.....	27
Struktura distančního textu	27
Obsah.....	31
Úvod.....	32
Přehled použitých symbolů – ikon.....	32
Ukázka 3 – Seznam symbolů – ikon	33

Stat' (výkladová část – jádro).....	33
Závěr.....	34
Použitá literatura.....	34
Klíč	34
Rejstřík	35
Glosář, slovníček	35
Přílohová část	35
Jak udržet pozornost studenta	35
Hlavní zásady pro navázání dialogu se čtenáři.....	36
Motivace studujících.....	36
PRAKTICKÁ ČÁST	38
Tvorba distančního textu.....	38
Cíl vzdělávání	38
Profil účastníka	38
Profil absolventa	38
Distanční text	39
ZÁVĚR	82
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	83
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	85

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá teoretickou i praktickou tvorbou distančního textu. Práce také popisuje dnes velmi využívanou distanční formu vzdělávání, kde se distanční texty nebo můžeme uvést opory, využívají. Toto téma jsem si vybrala, protože distanční forma vzdělávání je pro mě v současné době možnost, jak pokračovat ve studiu. Má stávající profese obnáší dlouhodobý pobyt v zahraničí a cestování do České republiky při kombinovaném studiu je velmi náročné. Výběr tohoto tématu tedy propojuje tvorbu bakalářské práce s mým zájmem o toto téma v mém soukromém životě.

Distanční vzdělávání umožňuje studentům, plánování svého studia individuálně, dle vlastních časových možností a potřeb. Je zde ovšem velmi zásadní sebeřízení a vlastní vůle a motivace, aby člověk svůj plán vzdělávání dodržel a byl tak připraven na úspěšné absolvování celého studia.

Teoretická část mé bakalářské práce se tedy zabývá distanční formou vzdělávání a teoretickou tvorbou distančního textu. Obsah této části je postupně naplněn charakteristikami distančního vzdělávání, jeho výhodami a nevýhodami. Dále zde popisuji historii tohoto vzdělávání a neodmyslitelné studijní opory. V části mé práce, kde se věnuji teoretické tvorbě distančního textu, popisuji jeho specifika, strukturu a v neposlední řadě se věnuji i způsobům, jak udržet pozornost studenta včetně motivace studujících.

Praktická část je naplněna distančním textem, který jsem pro tuto práci vytvořila. Jde tedy o nový distanční text pro zájemce, kteří se chtějí připravit na úspěšné absolvování zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla při Státní plavební správě. Této tvorbě předcházelo získání teoretických znalostí prostudováním mimo jiné publikací Rohlíková a Vejvodová, 2012 nebo Zlámalová, 2008.

Tento distanční text umožní zájemcům o zkoušku způsobilosti studovat distanční formou studia pomocí studijní opory, která je pro tento účel vytvořena.

TEORETICKÁ ČÁST

Cíl a metodika

Cílem bakalářské práce bylo v teoretické části popsat distanční formu vzdělávání a tvorbu distančního textu a jeho zásady. Praktická část měla za cíl vytvořit distanční text, který bude sloužit k přípravě osob na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce při Státní správě.

Pro tvorbu mé bakalářské práce jsem nejprve studovala informační zdroje, které se zabývají distančním vzděláváním a teoretickou tvorbou distančního textu. Na základě nabytých znalostí jsem vytvořila osnovu mé bakalářské práce, kterou jsem postupně začala naplňovat. Mou práci jsem také průběžně konzultovala s mou vedoucí práce.

V teoretické části jsem se nejprve věnovala distančnímu vzdělávání a dále pak pravidlům tvorby distančního textu a jeho významu. Praktická část byla naplněna vytvořením distančního textu „Pravidla plavebního provozu pro budoucí vůdce plavidel“.

Svou práci jsem zakončila vypracováním závěru a soupisu literatury, kterou jsem pro tvorbu své práce studovala. Dále jsem se věnovala korekci mé práce a stylistickým náležitostem.

Formy vzdělávání

Distanční vzdělávání je jednou ze tří forem vzdělávání.

Formy vzdělávání:

- Distanční vzdělávání
- Prezenční vzdělávání
- Kombinované vzdělávání

Distanční vzdělávání

Distanční vzdělávání lze charakterizovat jako řízené Multimediální samostudium na dálku, které nevyžaduje stálý osobní kontakt studentů a vyučujícího. Student si samostatně plánuje místo a čas studia, ale pod vedením tutora dané vzdělávací instituce. K prezentaci učiva se využívají informační a komunikační prostředky, tištěné studijní opory i informační technologie.

(Rohlíková a Vejvodová, 2012, s. 152; Zlámalová, 2008, s. 19-20).

Jako příklad uvádím jednu z definic distančního vzdělávání, které nám odborná literatura nabízí.

Zlámalová (2006, s. 9) vymezuje tento pojem takto: „Distanční studium je multimediální forma vzdělávání, založena na řízeném samostudiu, při kterém jsou vzdělavatelé a vzdělávání trvale nebo převážně navzájem odděleni. Multimediálnost zde znamená využití všech dostupných a účelných didaktických postupů a technických prostředků, kterými lze prezentovat učivo, komunikovat se studujícími, prověřovat studijní pokroky a hodnotit studijní výsledky. Aktuální a efektivní variantou distančního studia je eLearning”.

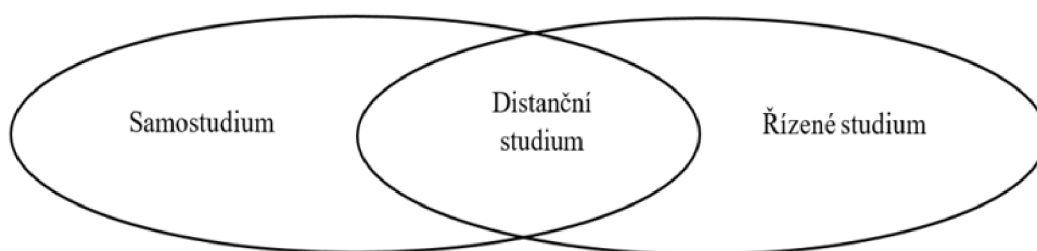
Klement a Dostál (2018, s. 7) vysvětlují pojem multimediálnost jako soubor několika prostředků využívaných ke komunikaci a předávání učiva studentům. Konkrétně se využívá internet, nosiče textových, zvukových a obrazových informací. Stále jsou zde přítomny i tradiční tištěné studijní opory, které se dnes specializují na výklad učiva při distančním vzdělávání.

Samostatnost studujícího je zásadní. Každý student si sám určuje, jaký den a kolik hodin se bude věnovat studiu a jakým tempem. Může si při studiu pomoci využitím jemu blízkému způsobu učení, tak aby byl úspěšný. Samostatnost je tedy velmi důležitá.

Díky distančnímu vzdělávání je možné, aby studovali i lidé, kteří nemají možnost studovat prezenčně, tedy nemohou být osobně účastni na výuce. Jde větší mírou o dospělé, kteří v době prezenční výuky plní své pracovní či rodinné povinnosti, a právě časové možnosti se stávají překážkou ve studiu. Distanční výuka umožňuje studovat i lidem, pro které je dojíždění nákladnou záležitostí, a právě i finance zde hrají roli. Tuto formu výuky lze aplikovat i pro zdravotně hendikepované studenty i sociálně hendikepovanou mládež.

Palán (2002, s. 139) popisuje, že využitelnost distančního vzdělávání je široká. Používá se například při kurzech zaměřených na jazyky až po magisterská studia na vysokých školách. Naopak tento způsob výuky není vhodný při studiu uměleckých oborů nebo při studiu medicíny, kde jsou vyžadovány zásadní zvláštní dovednosti a osobní interakce mezi studentem a pedagogem.

Obrázek 1- Diagram distančního studia

Zdroj: Rohlíková, Vejvodová, 2012 s. 153

Principy

Zlámalová (2007, s. 30) popisuje tyto dva principy distančního vzdělávání:

- princip samostatnosti studujícího
- princip usměrňování studujícího

Lze uvést, že jde o samostatně usměrňované vzdělávání. Studující musí vykazovat vysokou míru samostatnosti, proaktivity a sebekázně, nese odpovědnost za určení plánu svého samostudia, jeho dodržení a vyhodnocení výsledku tohoto procesu. Sebe usměrňování studujícího je motivováno touhou či potřebou dosáhnout určitého vzdělání.

Rohlíková, Vejvodová (2012, s. 152) popisují čtyři principy distančního vzdělávání:

- Princip sebevzdělávání, jde o vlastní plánování svého studia ve vztahu k místu času a způsobu
- Princip individualizace, jde o určení tempa studia, způsobu komunikace s tutorem či motivace
- Princip interaktivity, jde o nastavení menších dávek učiva a zpětné vazby a hodnocením
- Princip využití multimédií, zapojení smyslů pro efektivní učení a využití různých prostředků pro prezentaci učiva

Princip multimediálnosti se také popisuje jako pokus o zapojení všech lidských smyslů s cílem efektivního získání vědomostí pomocí internetových stránek, datových projektorů, audio záznamů i tištěných textů.

Distanční vzdělávání si můžeme v obraze představit jako trojúhelník, který má na jednom vrcholu studenta a jeho samostatnost, na druhém vrcholu je multimediálnost, a na třetím vrcholu je vzdělávací instituce zastoupena tutorem (vyučujícím), který vede studenta distanční formou vzdělávání.

Výhody a nevýhody distančního vzdělávání

Výhody distančního vzdělávání jsme mohli zaznamenat již při seznamování se s charakteristikou této formy edukace. Zde jsme se věnovali samostudiu na dálku. Převažujícím a klíčovým benefitem je možnost studovat i při zaměstnání s běžnou pracovní dobou zaměstnaného studenta/studentky. Tedy kdykoliv a kdekoliv.

Také možnost, že si student samostatně plánuje místo a čas studia, patří mezi zásadní výhody. Každý student si individuálně naplánuje plnění vzdělávacích povinností. Například čtyři odpoledne za sebou se věnuje studiu, a pak může plánovat tři odpoledne, kdy se věnuje jiným mimoškolním aktivitám. Při distančním studiu se lze učit například po pracovní době přímo v zaměstnání, doma, nebo třeba u rodičů. Každý student má tedy možnost vytvořit si kolem sebe optimální prostředí tak, aby byl ve studiu úspěšný.

Další výhody spočívají v možnosti volby způsobu učení dle svých vlastních potřeb, a to včetně určení si vlastního tempa studia v kombinaci s nejefektivnějším použitím studijních podkladů dle studentova výběru. Například kombinace četby literatury s poslechem audio nahrávek vztahujících se ke konkrétní látce.

Nevýhodou je „distance“, tedy vzdálenost či odstup. Zde máme na mysli odstup od ostatních studentů i od vzdělavatele, který může přinášet pocit osamělosti. Osobní kontakt mezi všemi studenty a učitelem s osobní účastí na přednášce má stále nezastupitelnou roli.

Chybí zde kontrola v reálném čase, zda student postupuje správně a efektivně. Není zde možnost osobní konzultace témat a souvisejících otázek s ostatními studenty i učitelem. A porovnání úrovně vlastní přípravy s ostatními studenty nastává až při zkouškách.

K nevýhodám distančního vzdělávání lze také zařadit potřebu aktivního samostudia. Velkou roli zde hraje samostatnost. Nezodpovědní studenti si nedokážou určit ani způsob studia a míra jejich přípravy se blíží nule. Pozdě se připravují na zkoušky a školní práce nedodávají v predepsaných termínech. Udržet si dlouhodobě motivaci a disciplínu ve školní přípravě je pro úspěšné zakončení studia zásadní. Studium pak bývá ze strany adepta na titul pro neúspěch předčasně ukončeno. Pro starší studenty

může být překážkou i využívání informačních a komunikačních technologií při studiu, jelikož tyto nástroje dostatečně neovládají.

Sociálně slabší studenti nemusí mít k těmto technologiím přístup.

Nevýhody distančního vzdělávání mohou být pro některé studenty nepřekonatelnou překážkou.

Historie distančního vzdělávání

Rozvoj distančního vzdělávání, tedy individualizované výuky, je spjat s rozvojem poštovních služeb v Evropě v polovině 19. století. K roku 1840 se datuje rozvoj tehdejší korespondenční formy studia, a to Anglii a ve Francii.

(Rohlíková a Vejvodová, 2012, s. 163; Zlámalová, 2008, s. 37).

Zlámalová (2008, s. 38) uvádí, že během první světové války se také díky rychlému technickému pokroku zvýšily požadavky na vzdělání občanů. Rozvoj kinematografie a rozhlasového vysílání přinesl první vzdělávací pořady v radiu Luxenbourg.

Po II. světové válce je nová éra v telekomunikaci, která přináší televizní a rádiové vzdělávací kurzy. V tomto období se otevírá první distanční univerzita – Open University

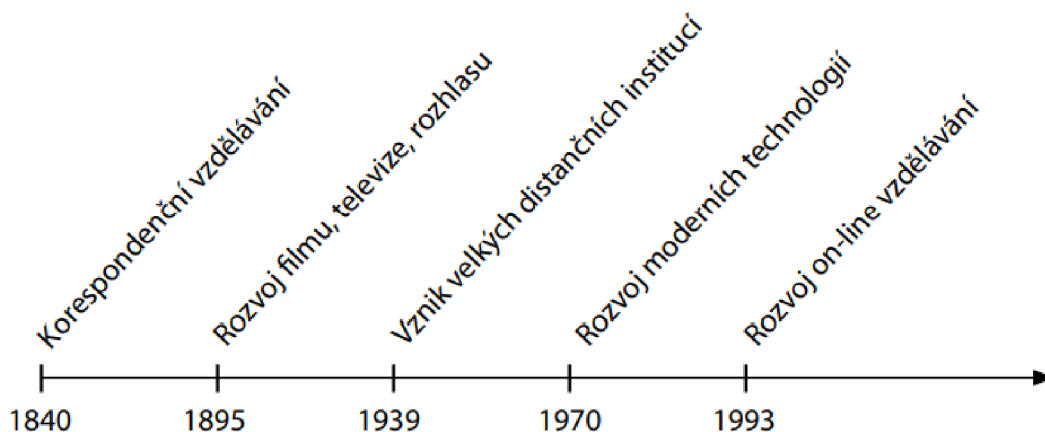
ve Velké Británii. (Rohlíková a Vejvodová, 2012, s. 164).

Zlámalová (2008, s. 39) uvádí, že „díky překotnému vývoji komunikačních technologií získává distanční vzdělávání na významu, zejména v oblasti dalšího profesního vzdělávání, a stává se důležitou součástí vzdělávacího systému v řadě evropských zemí“.

Na konci 20. století se distanční univerzity rozšířily i díky technologiím po celém světě, a to i díky eLearningu. Tedy didaktickou podporu vzdělávání s využitím informačních a komunikačních technologií s cílem dosáhnout vyšší efektivity a kvality vzdělávání. Rozvoj distančního vzdělávání u nás byl až po roce 1989. Do té doby bylo toto studium opomíjeno pro tradici dálkového studia.

Obrázek 2- Časová osa distančního vzdělávání

Zdroj: Rohlíková, Vejvodová, 2012, s. 163

Na konci roku 2019 se na území Číny mezi lidmi vyskytla nákaza doposud neznámým typem koronaviru, který se v únoru 2020 pojmenoval Covid-19. Tato nákaza, která se projevuje především horečkou, kašlem, dušností a mnoha dalšími symptomy jako i ztráta čichu. Nemoc může mít pouze lehký průběh, ale tisíce lidí prošlo a prochází těžkým průběhem nemoci a lidé jsou hospitalizováni s těžkým zdravotním stavem v nemocnicích a bojují o život a tisíce lidí tento boj již prohráli.

Tato nemoc se během několika měsíců rozšířila téměř po celém světě až dospěla do pandemického stavu. Nejen vláda České republiky nařídila pandemická opatření, které mimo jiné dočasně ukončila prezenční vzdělávání, aby se nemoc mezi lidmi dále nešířila.

V roce 2020 tedy datujeme v české republice téměř celoplošné dočasné vzdělávání distanční formou studia. Dle vývoje pandemie je prezenční forma studia stále preferovaná.

Velmi podobný model způsoby výuky volí země po celém světě. Zcela jistě se jedná o novodobé dějiny školství a masivní využívání distančního vzdělávání. Pedagogové i studenti se s touto formou vzdělávání museli seznámit a přizpůsobit se jí. Bylo nezbytné naučit se využívat všechny prostředky, které k této formě studia patří.

Studijní opory

Zlámalová (2008, s. 75) uvádí, že „Studijními oporami rozumíme veškeré studijní a informační zdroje, které jsou součástí studia a které studující získá od vzdělávací instituce“.

V prezenčním vzdělávání zprostředkovává učivo pedagog, ale v distančním vzdělávání je část funkcí pedagoga přesunuta na studijní opory, které nám umožňují studovat samostatně. Jde o veškeré informační zdroje, které ke studiu můžeme využít. Jde o televizní a rozhlasové pořady. Pro distanční vzdělávání se využívají speciální distanční studijní texty, které jsou didakticky zpracovány tak, aby usnadnily samostudium.

Rohlíková, Vejvodová (2012, s. 177) uvádí že,

„Studijní opory zapojujeme do studijního programu dvojím způsobem:

- jako základní materiál – obsah je cíleně didakticky zpracován pro daný kurz, obsahuje pedagogické impulzy, metodické poznámky a interaktivní prvky;
- jako doplněk distančních studijních textů – v tomto případně využíváme často materiály a pořady určené široké veřejnosti a ukázky, které komentujeme ve studijních textech“.

Studijní opory se dále mohou dělit dle typů:

- Textové opory: distanční tištěné texty
- Audiovizuální opory: poslech nahrávek, shlédnutí videí, rozhlas, televize
- eLerningové nástroje: on-line kurzy, elektronické učebnice, e-book

Nejvyužívanější medium jsou stále textové opory, tedy tiskoviny s využitím různých vazeb, barev tisku, grafiku až po obrázky. Při četbě textu nás ve srovnání s video nahrávkami neovlivňují gesta nebo mimika a jiná nonverbální komunikace osob ve videu. Čtením textů si také zapamatujeme více slov a pojmů, také si můžeme zapsat poznámky a vybrané pasáže zvýraznit. Textové opory můžeme s sebou vzít kamkoli a kdykoli. Můžeme studovat v dopravním prostředku po cestě do zaměstnání i na dovolené.

Textové opory

Tištěné texty jsou finančně dostupné a lze je převést do elektronické podoby. Pak lze dle potřeby vytisknout jen určitý výběr textu nebo aktuální studijní látku.

U elektronických studijních textů je výhodou rychlá a levná distribuce a můžeme ho vytvořit s hypertextem nebo hypertext dodatečně vložit. Jde například o okna s vysvětlivkami nebo odkazy na obrázky. Pro zlepšení výuky se elektronické opory propojují s audio a video oporami. Tím se zapojí více smyslů a výuka se stává efektivnější.

Audiovizuální opory

Audiovizuální opory jsou také nedílnou součástí distančního vzdělávání, nabízejí nám zapojení zraku a sluchu. Také jsou cenově dostupné a rychle se distribuují, ale výroba video opor je náročná. Zásadní je zde možnost názornosti a díky zapojení více smyslů přináší aktivnější výuku, která není monotónní. Audio nahrávky jsou vhodné k výuce jazyků nebo přinášejí možnost dodatečného poslechu přednášek. Video nahrávky nám ilustrují například dovednosti, postupy či historické příběhy a dokumenty.

Obrázek 3 - Citát J. A. Komenský

„Budiž učitelům zlatým pravidlem, aby všechno bylo předváděno všem smyslům, kolika možno. Totiž věci viditelné zraku, slyšitelné sluchu, vonné čichu, chutnatelné chuti a hmatatelné hmatu, a může-li něco býti vnímáno najednou více smysly, budiž to předváděno více smyslům...“

Jan Amos Komenský
Velká didaktika, 1657

Zdroj: Rohlíková, Vejvodová, 2012, s. 163

eLearningové nástroje

eLearning Průcha (2009, s. 66) popisuje jako „takový typ učení, při němž je získávání a používání znalostí a jejich distribuce usnadňováno elektronickými zařízeními“.

Je to studium s využitím počítače, počítačových sítí a moderních technologických prostředků. Tento nástroj, který se stále aktualizuje, snižuje sociální bariéru mezi studenty a pedagogy, a to i díky možnosti rychlého datového připojení k internetu. (Průcha, 2009, s. 66).

Distanční text

V této části mé práce se již věnuji teoretické tvorbě distančního textu. Popíšu zde vymezení učebních cílů, specifika a strukturu textu a další související témata.

Dnešní doba nám nabízí mnoho variant studijních opor, které můžeme nejen při distančním vzdělávání využívat. Lze využít především komunikační a informační prostředky. Ale tištěné texty jsou stále základním materiálem, který ke studiu využíváme. (Průcha, 2003, s. 3).

Praktická část mé práce bude naplněna vytvořením distančního textu, který bude určen pro dospělé studenty. Tito studenti mají většinou na začátku studia pevnou motivaci. Je ale pravidlem, že různým tempem motivace u dospělých studentů slábne a upadá. (Zlámalová, 2006, s. 13).

Zlámalová (2006, s. 13) uvádí, že „Vzdělávací instituce proto připravuje distanční vzdělávací produkt tak, aby se studujícímu dostalo maximální možné studijní a poradenské podpory“.

Specifika distančního textu

„Dobrý text by měl nahradit atmosféru třídy v prezenčním studiu. Aktivitu studenta ve třídě zajišťuje učitel, nikoliv učebnice. V distančním studiu je to naopak. Text musí aktivizovat studujícího tak, aby byl průběžně motivován k učení“ (Zlámalová, 2003).

Distanční text mimo jiné obsahuje ikony, které nám pomáhají se v textu dobře orientovat a díky nim také poznáme jaké pasáže textu jsou zásadní. Nyní uvedu několik specifík, které vystihují studijní textové opory určené k distančnímu vzdělávání. (Zlámalová, 2006, s. 20).

Zlámalová (2006 s. 20) uvádí pro distanční text tyto specifika:

- Cíle definují požadavky, kterých má studující po prostudování textu dosáhnout.
- Text je členěn na studijní jednotky, které jsou rovnoměrněji rozděleny co do rozsahu a obsahu studované látky tak, aby odpovídaly kratším časovým úsekům, kdy mají studující možnost se věnovat studiu.
- Text je psán více strukturovanou formou, psán v kratších odstavcích, přiměřeně k úrovni schopností učit se.
- V distančním textu jsou vynechána volná místa vpisování poznámek, odpovědí na otázky, názorů a připomínek, které čtenáře napadnou při studiu.
- Studující jsou vedeni k častému opakování nastudované látky.
- Otázky vyžadující bezprostřední odpověď jsou často zakomponovány přímo do textu. Následný komentář autora umožňuje studujícímu zjistit, zda byly jeho odpovědi správné – zpětná vazba, posilování motivace.
- Od studujícího se vyžaduje aktivní zapojení do procesu učení se, především řešením praktických úkolů a cvičení.
- Studijní texty pro distanční vzdělávání jsou připraveny tak, aby maximálně vyhovovaly zjištěným potřebám cílových skupin studujících.
- Studijní opory, se snaží vyvolat zájem a potřebu studovat dále téma, aktivizovat studenta, průběžně posilovat jeho motivaci pro samostudium.
- Učení se na základě zkušenosti, které studenti mají z praxe.
- Studijní textová opora v sobě zahrnuje prvky řízení studia.

Ukázka distančního textu

Již jsme si popsali specifika distančního textu a byla bych ráda, abyste již nyní viděli ukázkou distančního textu. Myslím, že když už nyní poznáte, jak distanční text vypadá, tak se vám pak budou lépe pročitat a chápat následující kapitoly.

Jde o ukázkou mého vlastního textu, který jsem vytvořila při mém stávajícím studiu. (jde mi nyní pouze o demonstraci některých výše uvedených specifík).

Ukázka 1 – Distanční text (viz. další strana)

Úvod

Milí studenti,

žijeme nyní v době, kdy se důsledkem přítomnosti Covid-19 stávají z rodičů i učitelé, protože jejich děti se vzdělávají distančně ze svých domovů. Velmi se tedy zvýšil počet lidí, kteří se pedagogice věnují, ale nejsou s touto vědou seznámeni. Vidím tedy jako žádané seznámit nejen tyto rodiče-učitele se základem vědy: Pedagogika

Poznejme tedy v základu tuto vědu, právě pomocí tohoto distančního textu.

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- popsat původ termínu pedagogika
- uvést jednu z existujících definicí pedagogiky, nebo pojem pedagogika definovat vlastními slovy
- vysvětlit charakter a předmět pedagogiky
- popsat cíle a význam pedagogiky

Vstupní znalost

- nyní již víte, co byste po prostudování tohoto textu měli znát
- zamyslete se a poznamenejte si co byste k daným tématům dokázali uvést již nyní

Časová náročnost

- prostudování a zopakování znalostí je s přibližným časovým fondem 1 hod.

Úvod do pedagogiky – Pedagogika jako vědecká disciplína

Výkladová část

Původ termínu pedagogika

- historie tohoto pojmu sahá až do antického Řecka, kde slovo piadagógos označoval otroka syna svého pána, kterého mimo jiné doprovázel i do školy a pečoval o něj
- otrok → učitel, vychovatel
- přesný význam slova – pais = dítě, aigen = vésti

Definice pojmu pedagogika

Vzhledem k tomu, že pedagogika je chápána jako věda s širokým spektrem zájmů a širokým polem působnosti, není k dispozici přesná definice.

Existují definice dle autorů

Věda a výzkum zabývající se vzděláváním a výchovou v nejrůznějších sférách života a společnosti. Není tedy vázána pouze na vzdělávání ve školských institucích a na populaci dětí a mládeže. V zahraničí se ve významu „pedagogika“ často užívá termín „pedagogická věda.“

Obor vzdělávání na pedagogických fakultách a jiných fakultách připravujících učitele, respektive předmět v rámci tohoto studia (PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník)

Pedagogika je věda o permanentní výchově, o celoživotní výchově dětí, mládeže i dospělých (JŮVA, V. Úvod do pedagogiky)

Dokážete pedagogiku definovat vlastními slovy?

Která z více uvedených definic je vám nejbližší?

Vstupní informace pro tvorbu distančního textu

Zlámalová (2006 s. 20) uvádí důležité vstupní informace, které by měl autor znát před tím, než začne distanční text tvořit.

- pro koho je text určen (popis cílové skupiny)
- vzdělanostní předpoklady studujícího (obtížnost textu)
- předchozí znalosti a dovednosti studujících o daném tématu, oboru (odborné vstupní vědomosti)
- vstupní znalosti a dovednosti, kompetence absolventa
- požadovaná úroveň zařazení textu do kurzu, modulu
- rozsah textu
- požadavky na technické zpracování a baterie standardních piktogramů, které budou používány v celém kurzu nebo studijním programu jednotně
- míra odpovědnosti za jazykovou správnost
- termín odevzdání textu

Jde o řadu informací a údajů, které jsou nezbytné pro tvorbu kvalitního distančního textu. Zlámalová (2006, s. 21) poukazuje na důležitost shody mezi úrovní cílové skupiny a úrovní studijního textu. Nesprávný odhad intelektuálních schopností, dovedností a možnostech cílové skupiny ve vztahu k obtížnosti a specifikám předpokládaného studia, vede k problémům.

Tento apel na shodu si můžeme představit na následujícím příkladu. Studenti prvního ročníku odborného učiliště mají v zadání testu početní úlohy, které jsou určené studentům třetího ročníku střední školy.

Zde můžeme předpokládat úspěšnost žáků odborného učiliště při takovém zadání. Velmi pravděpodobně by zadání bylo pro většinu studentů nesplnitelné. Studentům chybí vstupní znalosti, které se teprve budou ve škole učit.

Vymezení a formulace učebních cílů

Aby se podařilo vytvořit konkrétní a jasné programy, moduly distančního vzdělávání a bylo možné sledovat jejich plnění, je nutné vymežit a formulovat učební cíle ještě před tvorbou textu. (Bednaříková 2007, s. 25).

Bednaříková (2006, s. 26) uvádí, že „učebním (studijním) cílem je zde myšleno jasné formulování toho, co bude studující (účastník vzdělávání) po nastudování příslušného studijního materiálu (příslušné kapitoly, lekce, části) umět, znát, co bude schopen dělat“.

Zde uvedu ukázkou, jak jsem vymezila a formulovala učební cíle ve své seminární práci, která seznamovala studující s pedagogikou.

Ukázka 2 – vymezení a formulace učebních cílů

Po prostudování této kapitoly byste měli být schopni:

- popsat původ termínu pedagogika
- uvést jednu z existujících definicí pedagogiky, nebo pojem pedagogika definovat vlastními slovy
- vysvětlit charakter a předmět pedagogiky
- popsat cíle a význam pedagogiky

Struktura distančního textu

V této části bych chtěla představit dvě struktury studijního textu.

První strukturu popisuje Zlámalová (2006, s. 23) a volím ji zde jako ukázkou jedné z variant struktury. Vždy je ale důležité jednotlivé prvky struktury při realizaci vhodně využít.

Vhodné využití bych přiblížila například na textu, který je určen pro matematiku a textu určenému pedagogice. Jistě si dokážeme představit, že prvky struktury budou mít odlišnou náplň i rozsah svého obsahu.

Není ovšem podmínkou, aby struktura vždy obsahovala všechny prvky. Dodržení námi určené struktury umožňuje orientaci a tím předejdeme možnému zmatku v textu. Toto platí pro oba níže uvedené příklady. (Bednaříková, 2007, s. 40).

Příklad struktury textu č. 1:

JEV	POŽADAVKY
Titulní list	Graficky přehledný, obsahuje výstižný cíl studia, jméno autora (ů).
Přehled o zařazení modulu v rámci celého kurzu	Základní informace, souvislosti – jaké předměty na předmět navazují dále a co musí mít student již v rámci studia zvládnuto, na co předmět navazuje.
Úvod a poučení o studiu	Průvodce textem, jak studovat (obecné i jednotlivé jednotky), upozornění na problémové pasáže, odkazy na další zdroje informací (písemné i jiné), organizační pokyny k výuce.
Učební cíle	Obecné, rámcové cíle celého modulu. Jedná se o učební cíle, které sleduje autor textu. (učitel)
Studijní cíle	Konkrétní, jasně definované a kontrolovatelné studijní cíle každé dílčí studijní jednotky.
Odhad studijní zátěže	Časový odhad délky studia, potřebný k úplnému zvládnutí každé dílčí studijní jednotky.
Učební text	Látka k prostudování rozčleněna do kratších dílčích studijních jednotek, nikoliv do rozsáhlých obsahových celků.
Vzorová dílčí řešení – praktické příklady, příklady z konkrétní praxe, modelová řešení	Časté prokládání textu jednoduchými ilustračními řešeními, kterými autor konkretizuje obsah a zároveň motivu

Písemné úkoly na konci studijní jednotky	Tato zadání by neměla být formulována tak, aby k jejich zodpovězení bylo zapotřebí vrátit se o několik stránek dopředu a memorovat text. Písemné úkoly mají být formulovány problémově, tak aby donutily studujícího přemýšlet, konstruovat, hledat řešení, používat indukce a dedukce.
Průvodce textem (průvodní slovo autora)	Krátké textové pasáže, které obsahují pomocné slovo autora, návod, jak si v dané chvíli počínat, na co se soustředit apod. Cílem těchto pasáží je navodit kontakt autora (učitele) se studujícím, radit mu, zpříjemnit náročné samostudium, upozornit na nutnost odpočinku, osvěžení apod.
Shrnutí	Krátké, výstižné, a upevňující shrnutí na konci každé studijní jednotky, závěrečný přehled na konci každého většího obsahového celku (kapitoly) i v závěru celého modulu.
Seznam doporučené literatury	Je třeba uvádět nejen tituly, které mohou být značně rozsáhlé, ale spíše výběr konkrétních stránek doporučených k prostudování, spolu se zdůvodněním, proč mají být prostudovány.
Otázky k sebehodnocení	Jsou umístěny na vhodném místě v textu, nejlépe na konci každé studijní jednotky nebo určitého studovaného celku (kapitoly), po jejich zodpovězení

	je studující informován o svých pokrocích.
Samostatné práce (Práce opravované tutorem – POT)	Eseje, projekty, případové studie, krátká písemná zadání, testy zadávané v rámci textu. Tyto práce jsou průběžně hodnoceny tutorem a výsledky v nejkratší době sdělovány studujícím. Zahraniční literatura používá názvu Tutor Marhed Assignment (TMA).
„Slepá zkouška“	Studující má možnost před závěrečnou zkouškou si ověřit, zda má dostatečné schopnosti k jejímu úspěšnému složení.
Glosář	Souhrnný výkladový slovník pojmů a definic, které jsou používány v textu a tam také průběžně vysvětleny.

Druhou variantu struktury studijního textu popisuje Bednaříková (2007, s. 40). První příklad byl již autorkou vyspecifikován pomocí tabulky. Nyní půjde o textovou prezentaci struktury.

Nejprve tedy uvedu základní části struktury v bodech a až dále se pak věnuji postupné specifikaci jednotlivých prvků této struktury.

Příklad struktury textu č. 2:

Základní části studijního textu:

- **Obsah**
- **Úvod**
- **Přehled použitých symbolů – ikon**
- **Stat' (výkladová část – jádro)**
- **Závěr**
- **Použitá literatura**
- **Klíč**
- **Rejstřík**
- **Glosář, slovníček**
- **Přílohová část**

Obsah

Obsah autor navrhuje již na počátku tvorby textu. Je zde návaznost na počet stran, které má autor k dispozici. Již v prvopočátku se tedy stanovuje počet kapitol a jejich téma. Autor zde uvádí vše podstatné, co studujícím usnadní orientaci v daném textu. Vhodné je tedy i uvedení stran, kde jsou klíčové pojmy nebo shrnutí pasáží. (Bednaříková, 2007, s. 41).

Zde ještě doplním, že je třeba myslet i na titulní stránku studijního textu, která nemá jen informovat studující o jménu autora a obecném obsahu textu, ale měla by také zaujmout.

Vzhled studijního textu může studujícího nalákat, ale i odradit. Je tedy vhodné, aby byl i graficky přehledný, zajímavý a obsahoval výstižně cíl studia. (Zlámalová, 2008, s. 86).

Úvod

Jde o důležitou část struktury učebního textu. Jeho pomocí představíme kurz a popíšeme, komu je text určen, co je jeho cílem a vymežíme klíčová slova. Také se zde uvádí, jakými znalostmi by měl studující disponovat, než začne tento text studovat. Často obsahuje vstupní test nebo výčet nezbytných předpokladů pro studium daného textu. Obsahuje návaznost na další předměty a návod, jak s textem pracovat.

V úvodu se také uvádí časový fond, se kterým je pro prostudování daného textu potřeba počítat a jaké části věnovat vyšší pozornost. (Bednaříková, 2007, s. 41).

Stejně tak, jako je pro zaujetí studujícího zásadní titulní stránka, tak i úvod na tento moment navazuje.

Pokud si vybírám novou knihu, tak si ji prohlédnu a zajímá mě již titulní stránka a přečtu si obsah. Koupím si knihu, která mě nejvíce zaujala, pokud i obsah knihy odpovídá mým studijním potřebám. Vnímáme zde mimo potřebného obsahu textu i velikost písma a jeho styl, způsob psaní, materiál i grafiku této studijní opory.

Přehled použitých symbolů – ikon

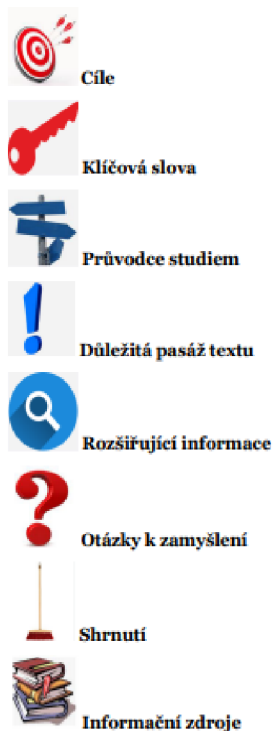
Již v kapitole, kde jsem psala o specifikách distančního textu jsem uvedla, že do specifik distančních textů řadíme ikony nebo také můžeme použít pojem symboly. Ikony jsou výrazným specifíkem a umožňují nám dobrou orientaci v textu. Přehled ikon a jejich význam je vhodné zařadit již za úvod studijního textu, kde je význam ikon vysvětlen.

Mohou nám mimo jiné označovat klíčová slova, kontrolní otázky či shrnutí kapitol (Bednaříková, 2007, s. 42). Ikony si autor do svého textu vybírá sám, je jen na jeho uvážení, jaký styl a grafiku budou symboly mít, zda budou barevné, černobílé. Já osobně ikony vnímám jako dopravní značky, které se používají v automobilové dopravě. Značky nám také ukazují směr a upozorňují nás na důležité nebo nás jen informují. Stejně tak, jako ikony, které jsou součástí distančních textů.

Ukázka 3 – Seznam symbolů – ikon

Seznam použitých ikon

Stat' (výkladová část – jádro)

K výkladové části bychom při tvorbě distančního textu měli směřovat svou pozornost velmi pečlivě. Pro dobrý čtivý text musí být její prezentace autorem jasná, stručná a přehledná. Také bychom se zde měli soustředit na základní teoretické znalosti. Pro dobře napsanou výkladovou část si dáme za cíl srozumitelnost a „čtivost“. K tomu využijeme obrázky, grafy nebo tabulky.

Způsob, jakým se autor vyjadřuje a jaký používá styl psaní může a měl by nahradit atmosféru školského zařízení. K tomuto využijeme cvičení, otázky a úkoly.

Ve stati má autor možnost navázat se studujícími kontakt. A to například pomocí pomyslých rozhovorů se studujícím nebo přátelskou atmosférou, kterou může vnést právě i do učebního textu. (Bednařiková, 2007, s. 51).

Zde je vhodné zmínit, že jistou osamocenost studujících při samostudiu lze částečně vyvážit, a to vytvořením průvodce studiem, jako příručky k samotnému učebnímu textu. Příručka nás

může informovat nejen o náplni studia a jeho rozložení, ale uvádí i kreditové hodnocení případných certifikátů nebo i o termínech vztahujících se ke studiu. Najdeme zde i kontakty na vzdělávací instituci, organizátory či konzultanty.

Díky příručce se studující lépe ve studiu orientuje. Přehledné informace také vypovídají o solidnosti vzdělavatele.

Závěr

Tato část je prvek struktury, který nás svým obsahem nikterak nepřekvapí. Závěr používají řečníci při přednáškách pro studenty a jsou součástí i textových opor. Krátce a výstižně shrnuje obsah probraných témat. Je zde vhodný prostor na seznámení studentů s možnostmi, jak a kde k danému tématu získat další rozšiřující informace.

Autoři zde používají neformální styl psaní a tím navodí uvolňující atmosféru. Lze zde i vhodně studující ocenit, pochválit za jejich práci či je motivovat do dalšího studia. (Bednaříková, 2007, s. 43).

Závěrem může autor svým studujícím i něco pěkného popřát. I takové věty do distančního textu patří a připomínají nám, že nejsme jen s popsáním papírem, který má své specifika, strukturu ale, že držíme v ruce text, který psal člověk člověku.

Použitá literatura

Zařazení seznamu literatury nemůže autor vynechat a je povinnou částí textu. Uvádějí se zde zdroje, které byly k tvorbě distančního textu použity. Dodržuje se zde norma ČSN ISO 690, která nám určuje, jak citovat. Také je vhodné rejstřík použité literatury řadit za sebou dle abecedy. (Bednaříková, 2007 s. 43).

Klíč

Tato část nám slouží k ověření správnosti našich odpovědí a výsledků, které jsme během studia řešili. Distanční text obsahuje úkoly, otázky a cvičení a testy, které studující během studia textu plní a zodpovídá. Je tedy možné se při studiu distančního textu sebehodnotit.

Bednaříková (2007, s. 43) uvádí, že „Cílem klíče je tudíž zajistit primární zpětnou vazbu, která studujícímu slouží k rychlému ověření jeho vědomostí. Z toho důvodu musí být odpovědi vždy zcela jednoznačné“.

Rejstřík

Zařazení rejstříku do distančního textu se volí především v případě, že jde o obsáhlý a odborný text. V případě, že se autor rozhodne rejstřík do textu zařadit, tak se často obrací na odborníky, kteří tento pracný, náročný a detailní aspekt textu vypracují.

Rejstřík pak studující velmi ocení, protože zde snadno a rychle najdou konkrétní informace, a to jim usnadní studium. (Bednařiková, 2007 s. 44).

Glosář, slovníček

Bednařiková (2007, s. 44) popisuje glosář jako seznam klíčových pojmů, které jsou uvedené stručně a řazeny abecedně za sebou. Pojmy jsou zde definovány a pokud tomu tak není je pojem vysvětlen.

Zařazení glosáře na konec učebního textu záleží na autorovy. V případě, že se autor na konci jednotlivých kapitol textu průběžně věnoval vysvětlení pojmů v rámci shrnutí kapitoly, pak není nutné zařazovat na konec textu glosář ještě samostatně.

A pokud jsou pojmy vysvětlovány průběžně, může si studující glosář tvořit sám již během studia.

Přílohová část

Pokud se autor rozhodne daný distanční text obohatit dalšími náměty, vzory, ilustracemi nebo analýzou, jsou tyto informace zařazeny právě do této přílohové části.

Jak udržet pozornost studenta

Pokud autor vytvořil jako distanční oporu specifický text a naplní vhodně jeho strukturu, tak to ještě neznamená, že si získá studujícího. Navázání dialogu se studujícím je hlavním cílem stejně tak, jako vzdělávání v dané oblasti. Text by měl být zajímavý, aktivizující a měl by studující povzbuzovat a přimět studující k přemýšlení. (Bednařiková, 2007, s. 53).

Specifikem tvorby je právě dialogický charakter textu. Bednařiková (2007, s. 53) uvádí, že „se jedná o styl, kdy autor se čtenáři neustále navazuje kontakt, oslovuje ho, polemizuje s nimi, odvolává se na jejich zkušenosti, zážitky, představy a to v jakékoliv části textu“.

Myslím si, že zde chápeme, co měla autorka této citace na mysli. Ale zde je třeba použít i vlastní fantazii a na fantazii neexistují žádné příručky s postupem, jak ji použít. Můžeme se ale držet určitých zásad, které nám pomohou dialog se studujícím navázat.

Hlavní zásady pro navázání dialogu se čtenáři

- **Zvolme přátelský osobní styl, ved'me dialog podle schématu „já“ a „ty“.**
- Nepoužívejme příliš zájmen „my“ a „se“.
- **Zapomeňme na komplikovaný a často nesrozumitelný jazyk vědy, je tedy vhodné složité formulace přeložit do „lidské řeči“ a odbornou terminologii vysvětlit.**
- **Pokusme se o neformální přístup a styl, nebojme se čtenáře překvapit osobním postřehem, přáním, radou nebo doporučením.**

Motivace studujících

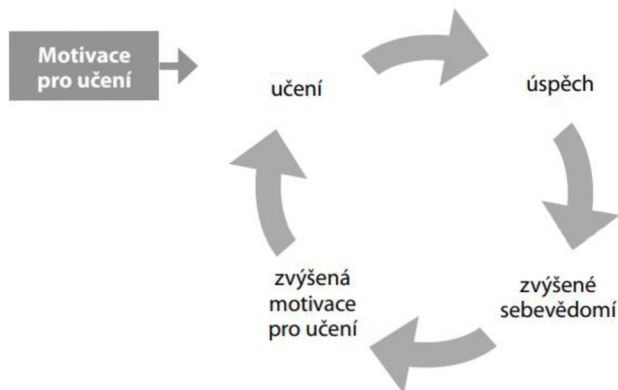
Rohlíková a Vejvodová (2012, s. 167) uvádí, že „Motivace je úzce spjata s potřebami, zájmy, postoji a emocemi studujícího, kterým je v distančním vzdělávání v kontextu výuky na vysoké škole zpravidla dospělý člověk. Na rozdíl od dětí, které se učit musí, dospělý se učit může, ale nemusí. Dokonce i v případě, že je dospělý člověk ke studiu nucen zaměstnavatelem, svou finanční nebo sociální situací, vždy ta alternativa „neučit se“ existuje“.

Již jsem v této mé práci uvedla, že dospělí studenti mají většinou na začátku studia pevnou motivaci. Je ale pravidlem, že různým tempem motivace slábne a upadá. (Zlámalová, 2006, s. 13).

Mezi zásadní motivace bych zařadila úspěch, ten nám významně pomáhá, protože nám zvedá sebevědomí a tím nás motivuje.

Rohlíková a Vejvodová (2012, s. 168) uvádí, že „Největší motivací je úspěch. Úspěch zvyšuje sebevědomí a sebehodnocení studujícího, tím se zlepšuje jeho emoční stav příznivý pro výkon a zároveň stoupá motivace pro tu činnost, která k úspěchu vedla“. Pro demonstraci, jak úspěch ovlivňuje motivaci, přikládám schéma, které nám tento proces popíše.

Obrázek 4: Schéma, jak úspěch podporuje motivaci

Zdroj: Rohlíkový, Vejvodová, 2012 s. 169

PRAKTICKÁ ČÁST

Tvorba distančního textu

Praktická část této práce je naplněna distančním textem s názvem „Pravidla plavebního provozu pro budoucí vůdce plavidel“. Tento text byl vypracován na základě nastudovaných teoretických znalostí z odborné literatury a vyhlášky č. 67/2015 sb., o pravidlech plavebního provozu. Sama jsem aktivním vůdcem malého plavidla a měla jsem tak možnost do praktické části promítnout vlastní zkušenosti. Konkrétně se jedná o zkušenosti s možnostmi přípravy na zkoušku způsobilosti, jejím průběhem a praktickými zkušenostmi z plavebního provozu.

Cíl vzdělávání

Cílem distančního textu je připravit zájemce na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla. Text nabízí možnost studovat distančně a tímto způsobem získat znalosti v oblasti obecného ustanovení a užití vodní cesty, poznávacích znaků a optických signálů.

Profil účastníka

Profil účastníka je obšírný. Účastník je zájemce, který se chce připravit na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla. Dalšími parametry jsou svéprávnost, zdravotní způsobilost a dosažení věku 16 let. Tento text mohou tedy využít lidé dále bez omezení věku, profese a není zde ani žádný požadavek na úroveň dosaženého vzdělání.

Profil absolventa

Absolvent by měl po nabytí znalostí na základě tohoto textu být schopen úspěšně absolvovat zkoušku způsobilosti vůdce malého plavidla při Státní plavební správě v rozsahu textu. Úspěšný absolvent získá průkaz vůdce malého plavidla a mezinárodního průkazu vůdce rekreačního plavidla v kategorii M20.

Kategorie M20 opravňuje k vedení malého plavidla bez vlastního strojního pohonu a plavidla s vlastním strojním pohonem s omezením výkonu motoru do 20 kW, pokud vykonal teoretickou zkoušku.

Distanční text

Následující kapitola této práce již obsahuje vypracovaný distanční text pro zájemce, kteří se chtějí připravit na úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce plavidla při Státní plavební správě.

Distanční text je tvořen z částí, které jsou pro takový text charakteristické. Struktura textu je členěna do kapitol, díky kterým lze text lépe pochopit. Kapitoly obsahují úkoly a cvičení pro ověření nabytých znalostí a shrnutí probraného v dané kapitole.

Pravidla plavebního provozu pro budoucí vůdce plavidel

I. díl

Distanční text pro

Přípravu na zkoušku způsobilosti v kategorii M20

Autor: Kateřina Schönová

Obsah

ČÁST 1 - OBECNÁ USTANOVENÍ A UŽITÍ VODNÍ CESTY (§ 1 - § 7)	46
§ 1 Základní pojmy.....	46
§ 2 Vůdce sestavy plavidel	48
§ 3 Kormidlování plavidla	48
§ 4 Zatížení a bezpečné rozmístění nákladu, obsazení plavidla cestujícími...	49
§ 5 Vodní stav ohrožující bezpečnost plavby.....	52
§ 6 Nejvyšší povolené rozměry plavidel a sestav plavidel.....	52
§ 7 Nejvyšší povolené rychlosti plavby	54
ČÁST 2 - POZNÁVACÍ ZNAKY, PONOROVÉ STUPNICE A NÁKLADOVÉ ZNAČKY PLAVIDEL (§ 8 - § 11)	57
§ 8 Poznávací znaky plavidel s výjimkou malých plavidel.....	57
§ 9 Poznávací znaky malých plavidel	57
§ 10 Označení kotev	60
§ 11 Nákladové značky a ponorové stupnice	60
ČÁST 3 - OPTICKÉ SIGNÁLY NA PLAVIDLECH (§ 12 - § 47)	62
Hlava I - OBECNÁ USTANOVENÍ (§ 12 - § 16).....	62
§ 12 Rozsah použití	62
§ 13 Vlajky, tabule, plamence	68
§ 14 Válce, balóny, kužele a dvojité kužele	68
§ 15 Světla	73
§ 16 Nouzová světla.....	78
Závěr.....	78
Zdroje.....	79
Klíč	80
SEZNAM UKÁZEK	85
SEZNAM PŘÍLOH	85

ÚVOD

Slunce, voda a loď která klouže po vodní hladině. To je krásný pohled, a ještě krásnější je možnost být čelem posádky takové lodi. A co může být ještě víc? To asi víte, a právě proto jste našli tento text a teď ho čtete.

Víc je být přímo vůdcem takového lodi. Být tím, kdo loď kormidluje, uvazuje, kotví a při míjení se s druhou lodí zdraví zvednutím pravé ruky, jak je na vodě zvykem.

Ale každý vůdce musí být držitelem průkazu vůdce plavidla. Tento text a váš čas vám umožní být vůdce plavidla.

Pak se už jen přihlásíte na zkoušku způsobilosti na Státní plavební správě a budete tím, kterému se také laicky říká „kapitán“.

Zkouška způsobilosti v kategorii M20:

Vůdce malého plavidla a mezinárodního průkazu vůdce rekreačního plavidla.

M20 opravňuje k vedení malého plavidla bez vlastního strojního pohonu a plavidla s vlastním strojním pohonem s omezením výkonu motoru do 20 kW, pokud vykonal teoretickou zkoušku.

Tento I. díl, stejně tak jako díl II., je tedy určený pro zájemce, kteří se chtějí připravit na zmíněnou zkoušku způsobilosti. Má za cíl připravit vás na úspěšné složení této zkoušky, kdy se máte možnost naučit obecné ustanovení a užití vodní cesty, poznávací znaky, optické signály a další zásadní informace pro to, abyste dokázali být i vůdci, kteří se svou lodí budou po vodách plout bezpečně a v kapse budou mít průkaz vůdce plavidla.

Pro úspěšnou přípravu pomocí tohoto textu je zapotřebí především váš čas. Není zde tedy kladen požadavek na vstupní informace, nebo dovednosti. To je skvělé, že? Vůdcem plavidla může být tedy kdokoli, kdo zvládne teoretickou zkoušku, dovršil věku 16 let a je zdravotně způsobilý.

Pro zvládnutí tohoto dílu je zapotřebí dvakrát týdně hodina vašeho času, a to po dobu dvou měsíců. Stejný časový fond je určen pro díl druhý, který je nezbytnou součástí přípravy.

Vše ovšem záleží na vás. Pokud se budete připravovat intenzivněji, pak nic nebrání tomu, abyste vodní hladiny brázdily již za 5 týdnů.

Jak pracovat s textem

Text je obsahově rozdělen do devíti kapitol, které jsou zřetelně dle svého obsahu pojmenovány. Pro vhled doporučuji studovat kapitoly v pořadí ve kterém jsou řazeny.

Každá kapitola nese název, který nám rovnou určuje cíl dané kapitoly. Každá kapitola má za cíl seznámit vás detailně s jeho obsahem.

Orientaci v textu vám usnadním symboly na okraji textu. Ale to bude hračka. Jistě už se vidíte, jak se orientujete v situaci, kdy si křížíte vodní dráhu s druhou lodí.

Stejně tak jako na vodě, plujete a je vždy více než důležité sledovat značení na břehu, které je důležité pro úspěšné a bezpečné zvládnutí dalšího úseku plavební dráhy.

Na konci každé kapitoly jsem pro vás připravila úkoly a cvičení, abychom si ověřili, jak se vám post kapitána přibližuje a kapitolu uzavírá krátké shrnutí.

Správně řešení těchto úkolů a cvičení najdete na str. 80 v sekci Klíč.

Seznam použitých ikon

Cíle

Shrnutí

Průvodce
studiem

Literatura

Důležitý text

Zajímavost

Úkol

ČÁST 1 - OBECNÁ USTANOVENÍ A UŽITÍ VODNÍ CESTY (§ 1 - § 7)

Této kapitole jsem dala za úkol seznámit vás s pojmy, které budou nyní součástí vašich dnů.

Veškeré údaje a informace, které vám zde budoucí kapitáne představím, jsou dle vyhlášky č. 67/2015 sb., o pravidlech plavebního provozu v aktuálním znění platném od 4. prosince 2019.

My se připravujeme na zkoušku způsobilosti malého plavidla, tak skvělé, že? A co to je, malé plavidlo?

„Malé plavidlo“ je ve smyslu zákona o vnitrozemské plavbě:

Plavidlo, jehož délka nepřesahuje 20 metrů, není určené k vlečení, tlačení nebo vedení v bočně svázané sestavě jiných než malých plavidel nebo přepravě více než 12 cestujících, není tlačným člunem nebo převozní lodí.

Termínem „plavidlo“ se ve smyslu zákona o vnitrozemské plavbě rozumí:

Ovladatelné těleso určené k pohybu nebo státní na vodě, zejména za účelem přepravy osob a nákladu nebo nesení strojů a zařízení.

§ 1 Základní pojmy

Teď položíme základní kámen ano? Kámen pojmů, protože až budete někomu říkat, že jste zvládli zkoušku a jste vůdcem, tak toto budete mít v malíčku. Ale u zkoušky to budete potřebovat dřív, tak jdeme na to.

Pro účely této vyhlášky se rozumí plavidlem:

- a) **plavidlo s vlastním pohonem**-vybavené vlastním strojním pohonem, s výjimkou plavidla, jehož strojní pohon je používán pouze pro manévry a snadnější vedení při vlečení nebo tlačení,
- b) **stojící plavidlo**-přímo nebo nepřímě zakotveno či vyvázáno ke břehu

- c) **plující plavidlo** - není přímo nebo nepřímo zakotveno, vyvázáno ke břehu nebo není nasedlé
- d) **nasedlé plavidlo** - plavidlo, které uvázlo na překážce, nebo na dně vodní cesty, v důsledku čehož došlo ke ztrátě jeho volného pohybu
- e) **zastavené plavidlo** - stav, při kterém plavidlo stojí ve vztahu ke břehu.

Nyní náš čeká první úkol a vy zakroužkujete jednu správnou odpověď. Stejným způsobem budete řešit všechny další úkoly. Přeji hodně štěstí.

Úkol 1:

Plavidlo ve smyslu pravidel plavebního provozu „stojí“:

- A. jestliže stojí u břehu a motory pracují jen takovou silou, aby překonaly účinek proudu vody
- B. pokud je uvázlé na překážce nebo na dně vodní cesty, v důsledku čehož došlo ke ztrátě volného pohybu
- C. je-li přímo nebo nepřímo zakotveno či vyvázáno ke břehu

Jak se vede kapitáne? Věřím, že minimálně po opakovaném přečtení pojmů je odpověď zaškrtnutá správně. Správná odpověď je v sekci „Klíč“ Tak, jako odpověď na všechny další otázky.

Podobným způsobem jsou úkoly řešeny i v dalších kapitolách, věřím, že je to skvělý pocit. První úkol zodpovězen a jdeme dál na cestě ke kormidlu.

Moje poznámky:

---

§ 2 Vůdce sestavy plavidel

Když už chceme mít v rukách loď, tak musíme umět určit vůdce sestav plavidel, to už je ve skutečnosti a na vodě celkem adrenalinový zážitek, kde se projeví i charakter lidí, ale bez znalosti tohoto paragrafu to nepůjde. Tento paragraf nám vše objasní.

Vůdce plavidla je ve smyslu zákona o vnitrozemské plavbě:

Osoba, která vede a je způsobilá vést plavidlo nebo sestavu plavidel v provozu na vodní cestě.

Vůdce sestavy plavidel se určuje takto:

- a) je-li v sestavě plavidel pouze jedno plavidlo s vlastním pohonem, vůdcem sestavy je vůdce tohoto plavidla
- b) plují-li v čele vlečné sestavy dvě nebo více plavidel s vlastním pohonem za sebou, vůdce sestavy je vůdce prvního plavidla
- c) plují-li v čele vlečné sestavy dvě nebo několik bočně seskupených plavidel s vlastním pohonem, je vůdce sestavy vůdce plavidla, ze kterého bylo předáno vlečné lano na vlečená plavidla
- d) je-li tlačná sestava tlačena dvěma remorkéry vede sebe, vůdcem sestavy je vůdce tlačného remorkéru, který zajišťuje hlavní pohon sestavy

§ 3 Kormidlování plavidla

Často vidíme, že na špici lodi sedí například děti a mají tak nejlepší výhled na plavební dráhu, ale? Zajímá by mě váš názor po přečtení tohoto paragrafu. Po jeho přečtení si zkuste odpovědět, zda to tak budete dělat také.

- 1) Pro řádné ovládání plavidla je třeba zajistit, aby kormidlující osoba mohla v kormidelně, kterou je prostor nebo nástavba na palubě, odkud se řídí plavidlo, přijímat příkazy a předávat informace, aby slyšela zvukové signály a měla rozhled všemi směry. Vyžadují-li to okolnosti, je třeba zajistit na plavidle pozorovatele nebo použít zařízení pro příjem zvukových signálů.

- 2) Plavidlo s vlastním pohonem, s výjimkou malého plavidla, schopné plout vyšší rychlostí než 40 km/h ve vztahu k vodní hladině, (dále jen „vysokorychlostní plavidlo“) kormidluje osoba způsobilá podle vyhlášky o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel, která je zároveň způsobilá k vedení plavidla pomocí radaru. V kormidelně takového plavidla musí být přítomna druhá osoba se stejnou kvalifikací; to neplatí, stojí-li plavidlo v plavební komoře, vyplouvá-li z ní nebo čeká-li na proplavení plavební komorou.

§ 4 Zatížení a bezpečné rozmístění nákladu, obsazení plavidla cestujícími

Okem je tento paragraf nemile vyhlížející, ale i pomocí životních zkušeností a rozumu bude možné na úkoly odpovědět snadno. Paragraf nemusí být nepřítel, jen se pravidlům musí dát úprava, ale jsou zvládnutelné. A jen mě tak napadá, už víte, na jaké vodní ploše bude vaše první plavba?

- 1) Plavidlo se nesmí zatěžovat nad značku jeho maximálního ponoru.
- 2) Náklad musí být na plavidle nebo sestavě plavidel rozmístěn tak, aby byl vždy zajištěn výhled alespoň 350 m. Vznikne-li během plavby před plavidlem nebo po jeho bocích nepřehledný prostor, lze toto omezení viditelnosti vykompenzovat pomocí technických prostředků, zejména radiolokátoru.
- 3) Náklad nesmí ohrožovat stabilitu plavidla nebo pevnost lodního tělesa.
- 4) Stabilita plavidla přepravujícího kontejnery se ověřuje před vyplutím v případě plavidla:
  - a. do šířky 9,5 m, naloženého kontejnery ve více než jedné vrstvě
  - b. o šířce od 9,5 m do 11 m, naloženého kontejnery ve více než dvou vrstvách
  - c. širšího než 11 m, naloženého kontejnery ve více než třech vrstvách nebo ve více než třech řadách na šířku

- d. širšího než 15 m, naloženého kontejnery ve více než třech vrstvách.

- 5) Plavidlo určené k přepravě cestujících nesmí přepravovat více cestujících, než je na něm povoleno přepravovat. Na vysokorychlostním plavidle se přepravuje jen tolik osob, kolik je na něm míst k sezení.

Úkol 2a: Pro řádné ovládání plavidla je třeba zajistit, aby mohla kormidlující osoba v kormidelně:

- A. přijímat příkazy a předávat informace, aby slyšela zvukové signály a měla rozhled všemi směry
- B. používat rádiovou stanici na předepsané frekvenci
- C. používat dalekohled a brýle nebo clonu proti oslnění

Úkol 2b: Vůdce plavidla je ve smyslu zákona o vnitrozemské plavbě osoba:

- A. která vede a je způsobilá vést plavidlo nebo sestavu plavidel v provozu na vodní cestě
- B. která je vyučena v příslušném oboru vnitrozemské plavby nebo absolvovala odborný kurz
- C. starší 18 let, obeznámená s technikou plavby plavidla, na kterém pluje a má pro instalovaný výkon lodního stroje potřebné oprávnění

Úkol 2c: Aby obsazení plavidla cestujícími nebo zatížení plavidla nákladem a jeho rozmístění na plavidle neohrožovalo bezpečnou plavbu, je povinen zajistit:

- A. vůdce malého plavidla
- B. vlastník malého plavidla nebo jeho provozovatel
- C. každý člen posádky malého plavidla

Úkol 2d: Rozmístění nákladu na plavidle:

- A. nesmí ohrožovat stabilitu plavidla nebo pevnost jeho tělesa
- B. musí odpovídat parametrům vodní cesty a staveb na ní
- C. stanoví jeho vůdce nejméně 2 dny před vyplutím a zajišťuje jej i v průběhu plavby tak, aby plavba byla plynulá

Moje poznámky:

---

§ 5 Vodní stav ohrožující bezpečnost plavby

Mám pro vás dárek. Tento paragraf není součástí testových otázek při zkoušce. Je důležité si ho před každou plavbou přečíst, ale nyní mám skvělou zprávu. Zpaměti ho znát nemusíte. Takže už máme první ulevárnu.

Jo je to tak, i distanční text nám může přinést úlevu, jako ve škole, když nám paní učitelka například zkrátí vyučující hodinu. A § 5 máme vyřešený.

§ 6 Nejvyšší povolené rozměry plavidel a sestav plavidel

Mám pro vás další malý dárek. Jsem tu, abych vás připravila na zkoušku. S úsměvem na rtech vám tedy oznamuji, že si stačí pamatovat, že vše k rozměrům a ponoru plavidla se dozvíte v příloze č. 1 k vyhlášce o pravidlech plavebního provozu.

A kdy si přílohu nejpozději přečíst? Klidně až po zkoušce.

Až budete vědět, jakou loď budete dělat vlny na vaší oblíbené řece, nebo přehradě, tak si v příručce tuto loď dle parametrů najdete a budete respektovat nařízení paragrafu. Ale ukázat paragraf vám mohu, tak se na něj koukneme:

- 1)** Nejvyšší povolené hodnoty délky a šířky plavidla a sestavy plavidel pro jednotlivé úseky vodní cesty jsou uvedeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.
- 2)** Nejvyšší povolené hodnoty ponoru plavidla pro jednotlivé úseky vodní cesty jsou uvedeny v příloze č. 2 k této vyhlášce.
- 3)** Nejvyšší povolená hodnota výšky pevného bodu plavidla a sestavy plavidel, kterým je bod lodní konstrukce, kterou nelze běžnými prostředky na plavidle rozebrat a znovu sestavit, je pro jednotlivé úseky vodní cesty uvedena v příloze č. 3 k této vyhlášce.
- 4)** Na vodních cestách neuvedených v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce musí délka, šířka, výška plavidla nebo sestavy plavidel odpovídat charakteru vodní cesty.

Úkol 3a: Nejvyšší povolené hodnoty délky a šířky plavidla a sestavy plavidel pro jednotlivé úseky vodní cesty jsou uvedeny:

- A. v zákoně o vnitrozemské plavbě
- B. v příloze k vyhlášce o pravidlech plavebního provozu
- C. ve vyhlášce o vodních cestách, plavebním provozu v přístavech, společné havárii a dopravě nebezpečných věcí

Úkol 3b: Nejvyšší povolené hodnoty ponoru plavidla pro jednotlivé úseky vodní cesty jsou uvedeny:

- A. v zákoně o vnitrozemské plavbě
- B. ve vyhlášce správce příslušné vodní cesty nebo přístavu na této vodní cestě
- C. v příloze k vyhlášce o pravidlech plavebního provozu

Moje poznámky:

---

§ 7 Nejvyšší povolené rychlosti plavby

Máme tady pro oko nelahodící §, ale já vám z toho zase pomůžu, klid.

V praxi je důležité znát bod (1) a řídit se jím.

Vyplujeme 10 km/h a když odplujete od břehu 25 m, tak rychlost plavby dodržíme dle značení na vodní cestě. Čekají tam na vás značky, které vám oznámí maximální povolenou rychlost v dané části vodní cesty.

A další dárek je tu, ve zkouškovém testu se objevují k otázce povolené rychlosti jen značky, které se naučíte až v sekci s plavebním značením. A to se naučíte, věřím vám.

Tak úsměv, představte si loď, která na vás čeká i motor, který by chtěl už svým lodním šroubem hnát loď maximální možnou rychlostí vpřed.

Samozřejmě dle vodního značení, ne tedy maximální možnou rychlostí motoru, jak by zde představitost mohla svádět.

1) Na vodních cestách je povolená nejvyšší rychlost plavby:

- a. do vzdálenosti 25 m od břehu 10 km/h
- b. v plavebních kanálech u naložených plavidel 5 km/h
a u ostatních plavidel 10 km/h

2) V úseku vodního toku Labe od Ústí nad Labem ř. km 767,32 po Hřensko ř. km 726,60, při plavbě proti proudu, při vodním stavu nižším než 275 cm na vodočtu v Ústí nad Labem, je povolená nejvyšší rychlost plavby 6 km/h pro plavidla s vlastním pohonem plující s ponorem, který odpovídá nejvyššímu povolenému ponoru plavidla dle přílohy č. 2 k této vyhlášce.

3) Na vodních nádržích a ostatních rozlehlých vodních cestách do vzdálenosti 50 m od břehu nebo od vyznačených prostorů pro koupání je povolená nejvyšší rychlost plavby 10 km/h.

4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí, není-li signálními znaky nebo právním předpisem upravujícím užívání povrchových vod k plavbě stanoveno jinak. Ustanovení odstavců 2 a 3 se nevztahuje na vymezené vodní plochy podle zákona.

5) Není-li malé plavidlo s vlastním strojním pohonem vybaveno zařízením k měření rychlosti, smí plout v případech uvedených v odstavcích 1 a 3 pouze rychlostí odpovídající výtlačnému režimu plavby, kdy vztlak plavidla tvoří jen hydrostatické síly a vliv dynamických sil vyvolaných rychlostí pohybu plavidla je zanedbatelný.

Protože vám ráda dávám dárky, tak je tu další ve formě neúkolového § 7. Úkoly k probranému paragrafu budou právě v tématu plavební značení.

Moje poznámky:

Shrnutí:

Dokážete určit co je plavidlo s vlastním pohonem, stojící, plující, zastavené a nasedlé plavidlo.

Víte, jak loď bezpečně obsadit osobami, správně ji zatížit a rozmístit na ní bezpečně náklad.

Pamatujete si, že vše k rozměrům a ponoru plavidla se dozvíte v příloze k vyhlášce o pravidlech plavebního provozu.

Je pro vás známé, že když vyplujete od břehu musí plout rychlostí 10 km/h až do vzdálenosti 25 m od břehu. Dále pak dodržíte rychlost plavby dle značení na vodní cestě.

ČÁST 2 - POZNÁVACÍ ZNAKY, PONOROVÉ STUPNICE A NÁKLADOVÉ ZNAČKY PLAVIDEL (§ 8 - § 11)

Máme zde § 8-10 a ty mají za úkol seznámit vás především se znaky. Ale já jsem si dala za úkol, pomoci vám k přípravě v kategorii M20.

A tímto vám představuji další můj dárek.

§ 8 Poznávací znaky plavidel s výjimkou malých plavidel

Tento paragraf není u zkoušek pro vůdce malého plavidla v kategorii M20. Ale měli byste ho znát. Zařazuji vám ho tedy jako přílohu č. 1 tohoto textu a vy ho budete znát, než poprvé vyplujete. Mohu vám věřit? Já myslím, že ano a můžeme jít dál.

§ 9 Poznávací znaky malých plavidel

Tento paragraf je pro vás důležitý, tak jdeme na něj a vše osvětlím.

Ukázka 1: Evidenční označení

(1) Malé plavidlo evidované v rejstříku malých plavidel nese na lodním tělese poznávací znak, jímž je přidělené evidenční označení vyznačené na vnějších stranách obou boků plavidla poblíž příďe, provedené dobře čitelnými nesmazatelnými latinskými písmeny o výšce nejméně 10 cm. K provedení poznávacího znaku se použijí písmena světlé barvy na tmavém podkladě nebo tmavé barvy na světlém podkladě.

(2) Malé plavidlo nepodléhající evidenci nese na vnitřní nebo vnější straně plavidla

a) název provozovatele nebo jeho obvyklou zkratku, nebo

b) jméno a příjmení nebo název vlastníka plavidla

(3) Pro poznávací znaky plovoucího zařízení, které nepodléhá evidenci podle vyhlášky o vedení rejstříku malých plavidel a způsobilosti malých plavidel, převozních lodí a plovoucích zařízení k provozu na vodních cestách, platí ustanovení podle odstavce 2 obdobně.

Zde jen doplním, že je třeba označení na lodi stále kontrolovat. V praxi se označení odírá o molo, pokud loď k němu vyvázete.

A v letních dnech se budete vyvazovat k molu často, protože dnes už jsou u mol restaurace, kde se můžete zastavit na skvěle vychlazené nealkoholické pivo, limonádu, zmrzlinu nebo skvělý oběd.

Ukázka 2: Občerstvení na vodě

Úkol 4a: Malé plavidlo nepodléhající evidenci nese poznávací znaky:

- A) na lodním tělese a na povinné výstroji plavidla
- B) na vnitřní nebo vnější straně plavidla
- C) na přídi nebo zádi plavidla, na nástavbě nebo na hlavní plachtě

Úkol 4b: Na malém plavidle, evidovaném v plavebním rejstříku malých plavidel, musí být přidělené evidenční označení vyznačeno:

- A) na vnitřní straně plavidla poblíž zádě, čitelnými nesmazatelnými písmeny o výšce nejméně 5 cm
- B) na vnitřní nebo vnější straně plavidla poblíž středu, čitelnými nesmazatelnými latinskými písmeny o výšce 5 cm až 10 cm
- C) na vnějších stranách obou boků plavidla poblíž přídě, čitelnými nesmazatelnými latinskými písmeny o výšce nejméně 10 cm

Úkol 4c: Malé plavidlo nepodléhající evidenci nese na vnitřní nebo vnější straně plavidla:

- A) název nebo zkratku typu plavidla s římskou číslicí, vyjadřující obsaditelnost plavidla
- B) název provozovatele nebo jeho obvyklou zkratku nebo jméno a příjmení nebo název vlastníka plavidla
- C) jméno, heslo nebo libovolnou značku či zkratku

Moje poznámky:

---

§ 10 Označení kotev

Už jste myslím zvyklí na to, že vám dávám dárky. Tak si právě rozbalujete další. Tento paragraf není součástí vaší zkoušky. Ale je tak krátký, že si ho můžete přečíst hned. A tím odměním i sebe, protože nemusím myslet na to, že patří do příloh tohoto textu.

Na kotvách plavidel se nesmazatelně uvádějí poznávací znaky plavidla podle § 8 odst. 1 písm. a). To neplatí pro kotvy malých plavidel.

§ 11 Nákladové značky a ponorové stupnice

Se způsobilostí v kategorii M20 budete vůdci lodi, která nemusí mít značku udávající rovinu maximálního ponoru. Ale v tomto § je cosi, co se nás u zkoušky dotkne. Ale jen si text přečtěte, a k dárku se dostanete.

(1) Všechna plavidla, s výjimkou malých plavidel, mají značky udávající rovinu maximálního ponoru. Způsoby stanovení maximálního ponoru vnitrozemských plavidel a podmínky provedení nákladových značek stanoví vyhláška o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách¹). U námořních lodí značka letního ponoru ve sladkých vodách nahrazuje nákladovou značku.

(2) Každé plavidlo, vyjma malých plavidel, jehož ponor při plném naložení může dosáhnout 1 m, má ponorové stupnice. Provedení ponorových stupnic stanoví vyhláška o způsobilosti plavidel k provozu na vnitrozemských vodních cestách.

Dárek: úkol vám zde nedám, ale ke zkoušce si musíte pamatovat:

Nejvyšší povolené hodnoty ponoru plavidla pro jednotlivé úseky vodní cesty jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o pravidlech plavebního provozu.

Moje poznámky:

Shrnutí:

Víme, jak mají vypadat poznávací znaky malých plavidel.

Pamatujete si, kde najdete nákladové značky a ponorné stupnice.

ČÁST 3 - OPTICKÉ SIGNÁLY NA PLAVIDLECH (§ 12 - § 47)

Hlava I - OBECNÁ USTANOVENÍ (§ 12 - § 16)

Optické signály za mě patří k nejdůležitějším bezpečnostním prvkům. Další kapitola se bude věnovat zvukovým signálům. A proč vám tohle píšu?

Až z vlastní zkušeností jsem zjistila, že zvukové signály prostě bohužel jsou celkem snadno narušitelné. Myslím tím to, že než se vydaný zvukový signál jiné lodě dostane k vám, tak ho naruší například:

Akustická ozvěna, pokud zrovna plujete pod mostem, silný vítr, loď je daleko a zvuk je slabý, nebo kolem vás zrovna plují lodě se silným motorem... Věřím, že chápete.

Optické signály, pokud se opravdu dodržují, zajistí na vodě bezpečí pro všechny, prosím apeluji:

Optické signály se naučte perfektně, skvělé je, že se dobře učí. Tak jdeme na to.

§ 12 Rozsah použití

TIP: do tohoto textu lze psát: Například červenými křížky si můžete označit důležité rady ke zkoušce. Ale musíte tyto pravidla umět v okamžiku, kdy půjdete ke kormidlu.

(1) Optickou signalizací na plavidle jsou světla, tabule, vlajky, plamence, balóny a kužele.

(2) Vyžadují-li to podmínky viditelnosti, použije se signalizace předepsaná pro provoz v noci i ve dne. Schematická vyobrazení signálů předepsaných v této části jsou uvedena v příloze č. 5 k této vyhlášce. Viz strana 63.

(3) Není-li stanoveno jinak, jsou světla míněna jako stálá a rovnoměrná.

Následující paragraf se neučte, téma bude v hlavě II

(4) Při plavbě pod pevnou nebo pohyblivou konstrukcí mostu nebo pod lávkou plavební komory, mohou plavidla nést optickou signalizaci podle ustanovení hlavy II dílu 1 této části tak, aby proplula bez potíží.

§ 12 bod (2) nás odkazuje na přílohu č. 5 a my se na ní podíváme. Již se blížíme ke konci našeho vzdělávání a myslím si, že oceníte odpočinek s obrázkovou částí textu.

Příloha č. 5 k vyhlášce č. 67/2015 Sb.

Optická signalizace

Zpracovala jsem vyhlášku dle kategorie zkoušky vůdce plavidla, který jste si zvolili. Tedy pro kategorii M20. Zde se tedy naučíme bod 1.4

Nebudeme se přeci učit to, co pro naši kategorii není podmínkou. To je jako když si děláte řidičský průkaz. Také je rozdíl v obsahu zkoušky podle toho, zda chcete řídit osobní auto nebo autobus. Tak jdeme na to.

1.4 Vysvětlivky k zobrazením

Milý studente, prosím o samostudium této tabulky a již nyní lze ze zkušenosti odhadnout, že si znalost zobrazení ověříme.

Tak s chutí do toho kapitáne.

a)		Stálé světlo viditelné ze všech stran (světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 360°)	
b)		Stálé světlo, viditelné pouze ve vymezeném obzorovém výseku. Světlo, které pozorovatel nevidí, je označeno bodem uprostřed.	
c)		Blikavé světlo	
d)		Světlo rozsvěcované v situacích, stanovených těmito pravidly	
e)		Tabule nebo vlajka (§ 13)	
f)		Plamenec (§ 13)	
g)		Balón (§ 14)	
h)		Válec (§ 14)	
i)		Kužel (§ 14)	
j)		Dvojitý kužel (§ 14)	
k)		Radarový odražeč	

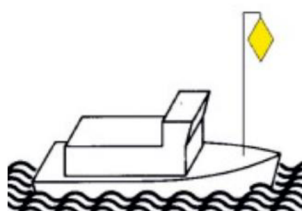
Nyní si ověříte, jak dobře se vám podařilo naučit se poznávat optické signalizace.

Ještě doplním, že není třeba nyní vnímat barvy signalizace, ale soustřeďte se na jejich tvar. Význam barevného rozlišení není obsahem této kapitoly.

Zaškrtněte jednu správnou možnost a tím zvolte správný název optické signalizace.

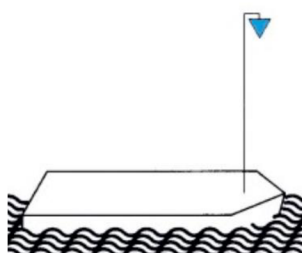

Úkol 7:

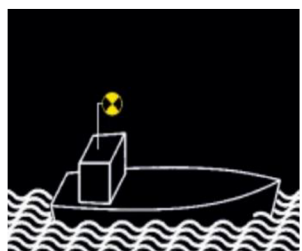
- A) Plamenec (§ 13)
- B) Dvojitý kužel (§ 14)

Úkol 8:

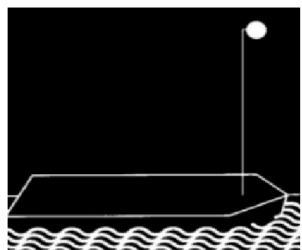
- A) Kužel (§ 14)
- B) Plamenec (§ 13)

Úkol 9:

- A) Blikavé světlo
- B) Zábleskové světlo

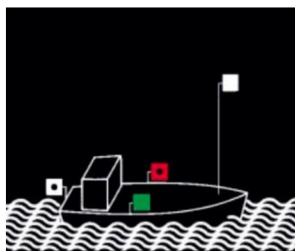
Úkol 10:

- A) Stále světlo, viditelné pouze ve vymezeném obzorovém výseku
- B) Stále světlo viditelné ze všech stran (světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 360°)

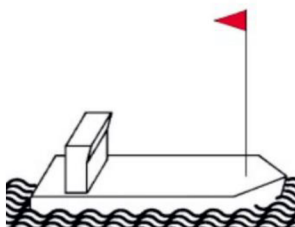
Úkol 11:
Obě bílá světla jsou:

A) Stále světlo, viditelné pouze ve vymezeném obzorovém výseku a světlo, které pozorovatel nevidí, je označeno bodem uprostřed.

B) Stálé světlo viditelné ze všech stran (světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 360°) a stále světlo, viditelné pouze ve vymezeném obzorovém výseku.

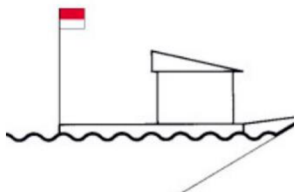
Úkol 12:

A) Plamenec (§ 13)

B) Radarový odražeč

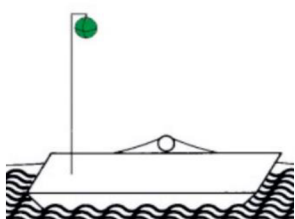
Úkol 13:

A) Válec (§ 14)

B) Tabule nebo vlajka (§ 13)

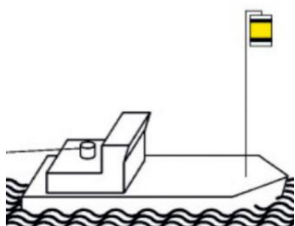
Úkol 14:

A) Balón (§ 14)

B) Radarový odražeč

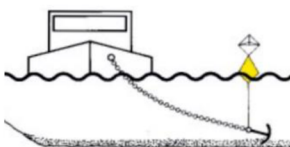
Úkol 15:

A) Válec (§ 14)

B) Tabule nebo vlajka (§ 13)

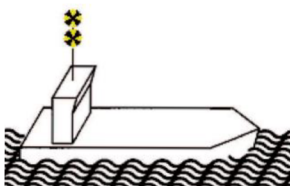
Úkol 16:

- A) Radarový odražeč
- B) Balón (§ 14)

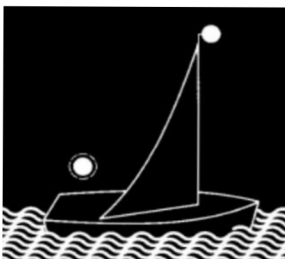
Úkol 17:

- A) Blikavé světlo
- B) Zábleskové světlo

Úkol 18:

Popiš světlo znázorněné vlevo.

- A) Světlo rozčtverečkové v situacích, stanovených těmito pravidly
- B) Zábleskové světlo

§ 13 Vlajky, tabule, plamence

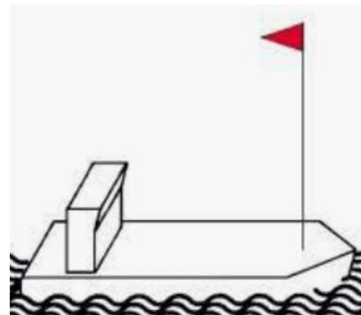
V této kapitole vás seznámím s dalšími optickými signály.

Ukázka 3: Vlajky

Ukázka 4: Tabule

Ukázka 5: Plamence

(1) Ne-li stanoveno jinak, jsou tabule a vlajky předepsané v této vyhlášce pravoúhlé.

(2) Tabule, vlajky a plamence se nepoužívají zašpiněné a vybledlé.

(3) Rozměry tabulí a vlajek jsou dostatečné pro dobrou viditelnost, jsou-li jejich rozměry:

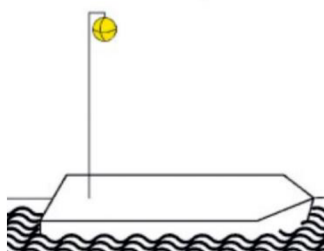
a) minimálně 1 m x 1 m

b) u malých plavidel minimálně 0,6 m x 0,6 m

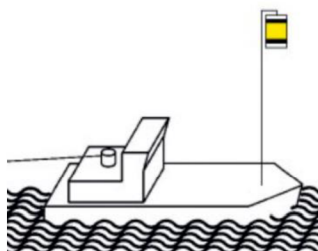
c) minimálně 1 m délky a minimálně 0,5 m šířky u žerdi v případě plamence

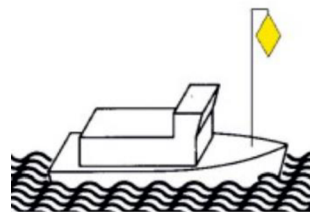
§ 14 Balóny, válce, kužele a dvojité kužele

Ukázka 6: Balón

Ukázka 7: Válec

Ukázka 3: Kužel

(1) Válce, balóny, kužele a dvojité kužele předepsané v této vyhlášce mohou být nahrazeny také upravenými předměty, které mají při pohledu z dálky stejný tvar.

(2) Válce, balóny, kužele a dvojité kužele se nepoužívají zašpiněné a vybledlé.

(3) Rozměry válců, balónů, kuželů a dvojitých kuželů jsou dostatečné pro jejich dobrou viditelnost, je-li:

- a) výška válců minimálně 0,8 m a průměr minimálně 0,5 m
- b) průměr balónů minimálně 0,6 m
- c) výška kuželů minimálně 0,6 m a průměr základny minimálně 0,6 m
- d) výška dvojitých kuželů minimálně 0,8 m a průměr základny minimálně 0,5 m

(4) Signalizační prostředky uvedené v odstavci 3 menších rozměrů, lze použít na malých plavidlech, musí však být zachována jejich dobrá rozeznatelnost.

Úkol 5:

Vyžadují-li to podmínky viditelnosti, musí se na plavidle použít:

- A) optická signalizace předepsaná pro provoz v noci i ve dne
- B) nejméně jeden světlomet v přední části plavidla
- C) radiolokační zařízení

Rozměry tabulí a vlajek, předepsané v pravidlech plavebního provozu jsou dostatečné pro dobrou viditelnost, mají-li rozměry u malých plavidel:

- A) minimálně 0,5 m x 0,5 m
- B) minimálně 0,4 m x 0,4 m
- C) minimálně 0,6 m x 0,6 m

Balóny a kužele, předepsané v pravidlech plavebního provozu:

- A) nesmějí být nahrazovány jinými upravenými předměty

B) smějí být nahrazeny předměty, které mají při pohledu z dálky stejnou barvu

C) mohou být nahrazeny upravenými předměty, které mají při pohledu z dálky stejný tvar

Cvičení 1:

Zkuste vypsát všechny optické signalizace plavidla na které si vzpomenete:

Cvičení 2:

Doplňte dvě slova. Není-li stanoveno jinak, jsou světla míněna jako:

Otázka 1:

Připouští plavební pravidla možnost, že se při určitých podmínkách viditelnosti může použít signalizace předepsaná pro noc i den? Zakroužkujte správnou odpověď. Nehodící se škrtněte.

ANO / NE

Otázka 2:

Povolují pravidla plavebního provozu možnost využít zašpiněných tabulí a vlajek? Zakroužkujte správnou odpověď. Nehodící se škrtněte.

ANO / NE

Otázka 3:

Mohou být válce, balóny, kužele a dvojité kužele předepsané v této vyhlášce nahrazeny také upravenými předměty, které mají při pohledu z dálky stejný tvar? Zakroužkujte správnou odpověď. Nehodící se škrtněte.

ANO / NE

Moje poznámky:

Shrnutí:

Umíte vyjmenovat typy optických signálů.

Víte, jak je míněno světlo, které se používají pro svítidla.

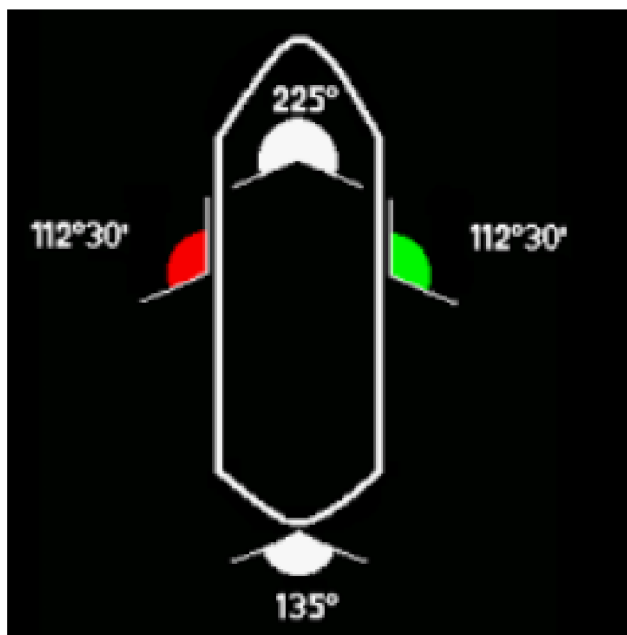
Umíte určit, kdy lze využít denní i noční signalizace.

Víme, jaké jsou předepsané parametry tabulí vlajek a plamenců a parametry válců, balónů, kuželů.

§ 15 Světla

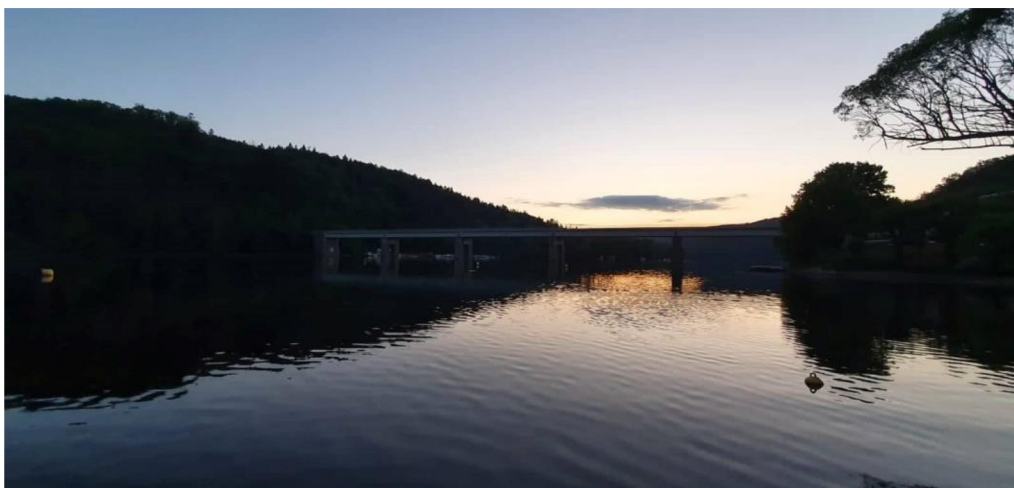

Ukázka 4: Osvětlení lodi

Jsmo u poslední obecké kapitoly prvního dílu mého textu. Snažím se psát tak, aby se vám při zkoušce rozsvítilo a až budete číst otázky. Tak si nyní posvítíme na světla.

Já osobně se zdržuji na vodě jen za denního světla, ale ta nádhera sedět na molu a užívat si stmívání. Je to sen a vy ho také poznáte.

Ukázka 5: Stmívání

(1) Pro účely této části je:

- a) vrcholovým světlem silné bílé světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 225 stupňů
- b) bočním světlem jasné zelené světlo na pravém boku plavidla a jasné červené světlo na levém boku plavidla, z nichž každé svítí nepřerušovaně v obzorovém výseku 112,5 stupňů
- c) záďovým světlem jasné nebo obyčejné bílé světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 135 stupňů
- d) světlem viditelným ze všech stran světlo umístěné na plavidle svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 360 stupňů
- e) výškou optické signalizace plavidla je její vzdálenost od nejvyšší roviny nákladových značek nebo pro plavidla, která nákladové značky nemají, vzdálenost od roviny největšího přípustného ponoru
- f) nocí období mezi západem slunce a východem slunce
- g) dnem období mezi východem slunce a západem slunce

Myslím si, že svítit se vám daří, tak zde na vás čeká další dárek. Body 2-5 nejsou u zkoušky, ale za kormidlem je musíte umět, jak když kormidlem v bouři točí.

(2) Vrcholové světlo je umístěné na plavidle tak, aby bylo viditelné zřepředu a 22,5 stupňů dozadu od kolmice vedené osou svítilny k podélné ose plavidla z obou jeho boků.

(3) Boční světlo je umístěné na plavidle tak, aby bylo viditelné zřepředu a 22,5 stupňů dozadu od kolmice vedené osou svítilny k podélné ose plavidla z příslušného boku.

(4) Záďové světlo je umístěné na plavidle tak, aby bylo viditelné zezadu 67,5 stupňů na obě strany od podélné osy plavidla.

(5) Pro spojení mezi plavidly navzájem nebo mezi plavidly a břehem mohou být použita jiná světla nebo signály, nemůže-li dojít k jejich záměně se světly nebo signály uvedenými v této vyhlášce.

Úkol 6:

Vrcholovým světlem se ve smyslu pravidel plavebního provozu rozumí silné bílé světlo svítící:

- A) nepřerušovaně v obzorovém výseku 225°
- B) obyčejné bílé světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 135°
- C) jasné bílé světlo svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku $112,5^\circ$

Bočními světly se ve smyslu pravidel plavebního provozu rozumí:

- A) silné zelené světlo na levém boku a silné červené světlo na pravém boku plavidla, z nichž každé svítí nepřerušovaně v obzorovém výseku $112,5^\circ$
- B) jasné zelené světlo na pravém boku a jasné červené světlo na levém boku plavidla, z nichž každé svítí nepřerušovaně v obzorovém výseku $112,5^\circ$
- C) obyčejné zelené světlo a obyčejné červené světlo na bocích plavidla, z nichž každé svítí nepřerušovaně v obzorovém výseku $112,5^\circ$

Zád'ovým světlem se ve smyslu pravidel plavebního provozu rozumí:

- A) jasné nebo obyčejné bílé světlo, svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 135°
- B) silné žluté světlo, svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 225°
- C) obyčejné nebo jasné bílé světlo, svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku $112,5^\circ$

Nocí je ve smyslu pravidel plavebního provozu období:

- A) které začíná půl hodiny po západu slunce a končí půl hodiny před východem slunce
- B) od 20,00 h do 4,30 h v létě a dobu od 17,00 h do 7,00 h v zimě
- C) mezi západem slunce a východem slunce

Otázka 4:

Doplň dvě slova. Světlo umístěné na plavidle svítící nepřerušovaně v obzorovém výseku 360 stupňů, je světlem?

Moje poznámky:

Shrnutí:

Dokáže určit co je vrcholové, boční, záďové světlo a světlo viditelné ze všech stran.

Víme, jak vymezit období noci a dne.

Pamatujeme si a máme zvýrazněno v poznámce, že body 2-5 § 15 musíte znát.

§ 16 Nouzová světla

V předchozím paragrafu jsem vám pěkně vysvětlila ideální stav. Tedy situaci, kdy máte mít osvětlenou loď a máte čím. A jde mi na mysl, že stejně tak, jako u auta se může stát, že světla vypoví svou službu a můžete se ocitnou ve tmě a v provozu neosvíceni, tak se toto může stát na vodě.

Toto tedy nenapadlo jen mě, ale již před lety autory následujícího paragrafu. Tak se podíváme, jak máme takou situaci řešit na vodě.

§ 16 Přestanou-li signální světla předepsaná touto vyhláškou fungovat, neprodleně se nahradí světly nouzovými. Přitom může být předepsané silné světlo nahrazeno světlem jasným a předepsané jasné světlo světlem obyčejným. Světla s předepsaným výkonem musí být uvedena opět do provozu v co nejkratší době.

Tak si myslím, že to je jasné. Pro bezpečí na plavební dráze je tedy důležité svítit, prostě něčím. Pokud nám vypoví světla službu. A bezodkladně zajistíme opravu světel.

Závěr

Ano, čtete správně. Jste na konci studia prvního dílu distančního textu, který vám má pomoci splnit si své přání. Pilně jste studovali, abyste zvládli zkoušku způsobilosti vůdce malého plavidla. A já vám gratuluji, že jste došly až na jeho konec a pevně věřím, že se s chutí pustíte do studia druhého dílu pro úplné získání všech potřebných znalostí.

Kapitoly se věnovali obsahově tématům, které obsahuje daná vyhláška. Vysvětlila jsem vám ze zkušenosti, jak se dají paragrafy lépe pochopit a vždy jste měli možnost si pomocí úkolů ověřit, jak si vedete. Mým cílem tedy bylo propojit paragrafy s mými zkušenostmi a předat vám je v podobě tohoto distančního textu.

Přeji vám úspěšné studium druhého dílu, který vám již kompletně doplní veškeré potřebné znalosti. A v neposlední řadě vám přeji úspěšné složení zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla.

Zdroje

Tištěné zdroje:

Pravidla plavebního provozu: vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu) ve znění platném od 4. prosince 2019. V nakladatelství Mare-Czech vydání 2. Praha: Mare-Czech, 2020. 141 stran. Kapitán: edice Kapitoly z tajů nautiky; svazek 5. ISBN 978-80-88215-40-0.

Vůdce malého plavidla, vůdce rekreačního plavidla: kompletní skripta pro přípravu ke zkouškám způsobilosti VMP-VRP kategorií M20, M. 2. rozšířené vydání. [Praha]: SP Praha s.r.o., 2018. 156 stran. ISBN 978-80-270-4394-1.

Elektronické zdroje:

<http://www.spspraha.cz/>

www.zakonyprolidi.cz

Klíč

Jsou vaše odpovědi v textu správné? Zde si správnost odpovědí ověříte a zároveň hned zjistíte, zda je dobré si témata zopakovat.

Strana 47: úkol 1=C

Strana 50: úkol 2a=A, 2b=A, 2c=A, 2d=A

Strana 53: úkol 3a=B, 3b=C

Strana 59: úkol 4a=B, 4b=C, 4c=B

Strana 69: úkol 5a=A, 5b=C, 5c=C

Strana 75: úkol 6a=A, 6b=B, 6d=C,

Strana 65: úkol 7=B, 8=A, 9=A, 10=B,

Strana 66: úkol 11=A, 12=A, 13=B, 14=A, 15=A,

Strana 67: úkol 16=A, 17=B, 18=A

Strana 70: cvičení 1, správná odpověď: světla, tabule, vlajky, plamence, balóny a kužele

Strana 70: cvičení 2, správná odpověď: stálá a rovnoměrná

Strana 70: otázka 1, správná odpověď: ANO

Strana 70: otázka 2, správná odpověď: NE

Strana 71: otázka 3, správná odpověď: ANO

Příloha 1

§ 8

Poznávací znaky plavidel s výjimkou malých plavidel

(1) Každé plavidlo s výjimkou malého plavidla nese na lodním tělese nebo na pevně osazených štítících anebo tabulích poznávací znaky, jejichž náležitosti jsou

a) jméno nebo znak plavidla, vyznačené na obou bocích plavidla poblíž příďe a s výjimkou plavidla zkonstruovaného nebo speciálně vybaveného pro plavbu tlačením (dále jen „tlačný člun“) i na zádi, nebo název provozovatele nebo jeho obvyklá zkratka, za kterou se v případě potřeby uvede pořadové číslo plavidla, anebo rejstříkové číslo a písmenný kód státu, ve kterém je domovský přístav nebo místo registrace plavidla, podle přílohy č. 4 k této vyhlášce,

b) název domovského přístavu nebo místa registrace, vyznačené buď na obou bocích plavidla na zádi, nebo poblíž záďe, za kterým následuje písmenný kód státu, ve kterém je domovský přístav nebo místo registrace,

c) úřední identifikační číslo, kterým je evropské identifikační číslo nebo rejstříkové číslo,

d) údaj o nosnosti plavidla v tunách uvedený na obou bocích lodního tělesa nebo na pevně připevněných tabulkách, jde-li o plavidlo určené pro přepravu nákladu,

e) údaj o nejvýše přípustném počtu cestujících uvedený na dobře viditelném místě, jde-li o plavidlo, na němž je povoleno přepravovat více než 12 cestujících (dále jen „osobní loď“).

(2) Poznávací znaky musí být uvedeny dobře čitelnými a nesmazatelnými latinskými písmeny. Výška písmen poznávacího znaku uvedeného v odstavci 1 písm. a) nesmí být menší než 20 cm, v ostatních označeních méně než 15 cm; šířka písmen a tloušťka tahu musí být úměrná jejich výšce; písmena musí být světlé barvy na tmavém podkladě nebo tmavé barvy na světlém podkladě.

(3) Provedení poznávacích znaků uvedené v odstavci 2 nemusí být splněno v případě náležitostí poznávacích znaků uvedených v odstavci 1 písm. c) až e).

(4) Je-li v bočně svázané sestavě nebo v tlačné sestavě některý z nápisů plavidla zajišťujícího pohyb sestavy zakryt, vyznačí se na štítku a umístí tak, aby byl dobře viditelný ze směrů zakrytých jinými plavidly.

ZÁVĚR

Bakalářská práce měla téma, které jsem nejprve vnímala spíše jako snadno splnitelné. Již po přečtení prvních textů, které jsem studovala pro získání teoretických znalostí o distančním textu, jsem si uvědomila, že tvorba použitelného distančního textu není lehkým úkolem.

Teoretická část mé práce se věnuje distančnímu vzdělávání a teoretické tvorbě distančních textů. Mým cílem zde bylo, abych popsala distanční formu vzdělávání, kde se právě distanční texty používají. Také jsem se zde věnovala teoretické tvorbě právě distančních textů. Po jejich prostudování víme, že tyto texty mají složitou strukturu a náležitosti, které jsou pro distanční text charakteristické a pro tvorbu kvalitního distančního textu neodmyslitelné. Také je z této části zřetelné, že praktická část této práce, tedy tvorba distančního textu bude náročným úkolem.

Praktická část mé práce byla naplněna tvorbou samotného distančního textu, pomocí kterého se zájemci připraví na úspěšné absolvování zkoušky způsobilosti vůdce malého plavidla při Státní plavební správě. Zde jsem nejprve vymezila cíl vzdělávání, profil účastníka i absolventa. Profil účastníka je velmi obecný, protože může jít o uchazeče, který je svéprávný, zdravotně způsobilý a dosáhl věku 16 let. Tento text mohou tedy využít lidé déle bez omezení věku, profese a není zde ani žádný požadavek na úroveň dosaženého vzdělání.

V současné době není na českém trhu žádný distanční text, který se věnuje tomuto tématu. Právě proto jsem se rozhodla a naplnila praktickou část distančním textem pro budoucí vůdce malého plavidla. Pokud se chcete dnes připravit na zkoušku způsobilosti, tak lze zakoupit několik publikací, které se celkově nebo průřezově tématu věnují. Naprostá většina informací, které musíte znát vycházejí ze zákona a jde o nastudování a pochopení obsahu paragrafů. Také je dnes možnost využít online testy na webových stránkách Státní plavební správy a tam si ověřit, zda jste paragrafy správně pochopili a umíte správně odpovědět na otázky testu.

Já jsem si dala za cíl, že vytvořím distanční text, kde se paragrafy stali běžnou učební náplní s možností okamžitého ověření si vědomostí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Tištěné zdroje:

BEDNAŘÍKOVÁ, Iveta. Jak psát "distančně". 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 122 s. Monografie. ISBN 978-80-244-1681-6.

KLEMENT, Milan et al. E-learning: elektronické studijní opory a jejich hodnocení. 1. vyd. Olomouc: Agentura Gevak, 2012. 341 s. ISBN 978-80-86768-38-0.

PALÁN, Zdeněk a LANGER, Tomáš. Základy andragogiky. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. 184 s. ISBN 978-80-86723-58-7.

PALÁN, Zdeněk. Základy andragogiky. Praha: Vysoká škola J.A. Komenského, 2003. 199 s. ISBN 80-86723-03-8.

PRŮCHA, Jiří. Jak psát učební texty pro distanční studium: (malá abeceda pro autory). 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská-Technická univerzita, 2003. 27 s. ISBN 80-248-0281-3.

ROHLÍKOVÁ, Lucie a VEJVODOVÁ, Jana. Vyučovací metody na vysoké škole: praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 281 s. ISBN 978-80-247-4152-9. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/vyucovaci-metody-na-vysoke-skole-739>.

ZLÁMALOVÁ, H. (2007). Distanční vzdělávání-včera, dnes a zítra. e-Pedagogium, 7(3), 29-44

ZLÁMALOVÁ, Helena. Příručka pro autory distančních vzdělávacích opor: jak tvořit distanční studijní text. Vyd. 1. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, Národní centrum distančního vzdělávání, 2006. 67 s. ISBN 80-86302-39-3.

ZLÁMALOVÁ, Helena. Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. 144 s. ISBN 978-80-86723-56-3.

Pravidla plavebního provozu: vyhláška č. 67/2015 Sb., o pravidlech plavebního provozu (pravidla plavebního provozu) ve znění platném od 4. prosince 2019. V nakladatelství Mare-Czech vydání 2. Praha: Mare-Czech, 2020. 141 stran. Kapitan: edice Kapitoly z tajů nautiky; svazek 5. ISBN 978-80-88215-40-0.

Vůdce malého plavidla, vůdce rekreačního plavidla: kompletní skripta pro přípravu ke zkouškám způsobilosti VMP-VRP kategorií M20, M. 2. rozšířené vydání. [Praha]: SP Praha s.r.o., 2018. 156 stran. ISBN 978-80-270-4394-1.

Elektronické zdroje:

<http://www.spspraha.cz/>

www.zakonyprolidi.cz

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1- DIAGRAM DISTANČNÍHO STUDIA	13
OBRÁZEK 2- ČASOVÁ OSA DISTANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	17
OBRÁZEK 3 - CITÁT J. A. KOMENSKÝ	20
OBRÁZEK 4: SCHÉMA, JAK ÚSPĚCH PODPORUJE MOTIVACI	37

SEZNAM UKÁZEK

UKÁZKA 1: EVIDENČNÍ OZNAČENÍ.....	57
UKÁZKA 2: OBČERSTVENÍ NA VODĚ.....	58
UKÁZKA 3: VLAJKY	68
UKÁZKA 4: TABULE	68
UKÁZKA 5: PLAMENEC	68
UKÁZKA 6: BALÓN	68
UKÁZKA 7: VÁLEC.....	68
UKÁZKA 8: KUŽEL.....	68
UKÁZKA 9: OSVĚTLENÍ LODI	73
UKÁZKA 10: STMÍVÁNÍ	73

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1.....	81
----------------	----